

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

16^E JAARGANG

WOENSDAG 28 JANUARI 1931

No. 787

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen; Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbuis; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoohweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonnees, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

27 JANUARI 1931.

In den toestand van de geldmarkt kwam deze week geen verandering. Het aanbod van geld was weder ruim voldoende, terwijl de vraag maar gering was. Callgeld kon daardoor nog iets verder terugloopen en was tenslotte voor $\frac{1}{2}$ pCt. verkrijgbaar. Daarentegen was de prolongatierente na een zeer flauwe opening later, door iets meer levendigheid op de effectenmarkt, weder wat hooger en noteerde na 1 pCt. weder $1\frac{1}{2}$ en $1\frac{1}{2}$ pCt. In wissels ging er zeer weinig om bij een onveranderde notering van $1\frac{1}{4}$ à $1\frac{5}{16}$ pCt.

Op de geldmarkt zal de verlaging van het officiële disconto wel niet veel invloed uitoefenen, daar deze al reeds maanden lang op een belangrijk lager niveau werkt en er dus hoogstens sprake kan zijn van een meer in overeenstemming brengen met den bestaanden toestand.

* * *

Bij de inschrijving op het schatkistpapier werd in totaal ingeschreven voor f 88.473.000. Toegewezen werden f 10.870.000 driemaandspromessen à f 996.40 of $1\frac{7}{16}$ pCt.; f 3.550.000 zesmaandspromessen à f 991.16 $\frac{1}{2}$ of 1 $\frac{1}{2}$ pCt. en f 1.943.000 jaarbiljetten à f 1011.25 of 2 $\frac{1}{2}$ pCt.

* * *

De post binnenlandsche wissels op den weekstaat van De Nederlandsche Bank liep terug met ruim f 0,7 miljoen. Ook de post beleeningen vertoont een teruggang en wel van ruim f 0,9 miljoen. De post papier op het buitenland is toegenomen met ruim f 2 miljoen; de diverse rekeningen onder het actief liepen met ruim f 0,3 miljoen terug. In den post gouden munt had een vermeerdering plaats van bijna f 10 miljoen, terwijl de zilveren munt met ruim f 2,5

miljoen toenam, waardoor de metaalvoorraad met ruim f 12,5 miljoen is gestegen. De bankbiljetten in omloop verminderden met bijna f 13 miljoen. Een belangrijke stijging geven de saldi in rekening-courant te zien, en wel het saldo ten name van het rijk een toename van bijna f 14,5 miljoen en de saldi van anderen van bijna f 11 miljoen, zoodat deze post in totaal met ruim f 25 miljoen is gestegen. Het beschikbaar metaalsaldo bedraagt ruim f 7,5 miljoen meer dan op den vorigen weekstaat genoteerd was. Het dekkingspercentage is bijna 54.

* * *

De verlaging van ons officiële disconto heeft op de wisselmarkt weinig uitwerking gehad; het geheel bleef onbelangrijk. Het Pond kon zich al spoedig bijna geheel van de plotselinge inzinking herstellen; het kwam van 12.06 $\frac{1}{4}$ op 12.06 $\frac{7}{8}$ en kon zich ongeveer op dezen koers handhaven. Dollars liepen van 2.4854 tot 2.4864 op, doch sloten iets lager op 2.4859. In Londen was de Dollar lager: 4.8550 na 4.8530. Marken verbeterden van 59.01 tot 59.10, maar sloten op 59.08 (Dollars tegen Marken 420.80). Fransche Francs iets luier: 9.74 $\frac{1}{2}$ —9.73 $\frac{1}{2}$. (Ponden tegen Francs 123.89). Belga's beter: 34.63—34.65. Zwitsersche Francs met weinig variatie ca. 48.10 (Ponden tegen Zwitsersche Francs 25.09 $\frac{1}{4}$, ook hier had de disconto-verlaging weinig effect op de wisselmarkt). Peseta's 25.70—26.10—25.85. T.T. Batavia lager op 99 $\frac{15}{16}$. Zeer flauw was wederom Rio: 21 $\frac{1}{2}$. Argentijnsche Pesos 75 $\frac{1}{2}$.

Op de termijnmarkt waren contante Ponden tamelijk gezocht, uit hoofde van Nederlandsche beleggingen in Engelsche wissels en treasury-bills. Voor Belgische rekening viel er daarentegen een flink aanbod van contant tegen termijn op te merken, welk aanbod grif kon worden opgenomen. De termijnkoersen zijn tenslotte nog iets teruggelopen en sloten, voor 1- resp. 3-maands: Ponden $\frac{7}{16}$ — $\frac{5}{16}$ en $1\frac{5}{16}$ — $1\frac{3}{16}$, Dollars 7—5 en 19—17 en Marken $5\frac{1}{2}$ — $4\frac{1}{2}$ en 19—17, alles disa-gio.

LONDEN, 26 JANUARI 1931.

De geldmarkt was over het algemeen verleden week ruim genoeg van middelen voorzien, zooals uit het bankierssaldo in den Bankstaat van Woensdag trouwens ook wel bleek. De terugbetalingen op vervallen gouvernementpromessen zijn deze weken grooter dan de vernieuwingen, waar tegenover staat, dat de inning van belastingen nu ook wekelijks zwaarder wordt met het oog op het naderend einde van het belastingjaar.

Op de discontomarkt had de betreffende geldruimte niet den minsten invloed. Daar schonk men slechts aandacht aan de wisselnoteringen en de voortdurende goudonttrekkingen voor Fransche rekening. De goudvoorraad van de Bank van Engeland is nu nog slechts 140 miljoen Pond. Men schijnt dan toch eindelijk een serieuzé actie te willen beginnen om het particulier disconto meer in overeenstemming te brengen met het officiële disconto. Voor rekening van de Bank werden heden openlijk wissels aangeboden tegen 2 $\frac{1}{2}$ en later tegen $2\frac{7}{16}$ pCt., zoodat particulier disconto onmiddellijk opliep tot $2\frac{7}{16}$ — $2\frac{1}{2}$ pCt.

ENKELE CONJUNCTUURGEGEVENS UIT 1930.

Wie een blik werpt op den staat van conjunctuur-gegevens betreffende Nederland, welke in dit nummer wordt afgedrukt, zal daarin voorloopig tevergeefs speuren naar hoopgevende teekenen. Het afgelopen jaar heeft in vrijwel elk opzicht in het teken der depressie gestaan en onze eenige, ietwat schamele troost, moge gelegen zijn in het feit, dat het in verschillende andere landen heel wat slechter gaat dan bij ons. De beurs, de barometer bij uitnemendheid van wat er in het economisch leven op til is, vertoont, zooals men uit de laatstelijk in ons nummer van 7 Januari gepubliceerde effectenindex kan aflezen, aan het einde van 1930 een droef schouwspel met een index van 69,6 tegen 100 aan den aanvang des jaars, hetgeen zeggen wil, dat de beurswaarde van de fondsen, die aan de index ten grondslag liggen, in 1930 met ruim anderhalf milliard gulden achteruitliep. Voorloopig ziet het er in het nieuwe jaar nog niet veel beter uit.

Wij willen de conjunctuurgegevens betreffende ons land hier niet in den breede bespreken. Ten deele zijn zij reeds door anderen in dit weekblad behandeld, ten deele zal zulks nog geschieden. Wij bepalen ons daarom tot enkele grepen uit deze gegevens.

In de eerste plaats trekt dan wel in het jaar 1930 de enorme val der groothandelsprijzen de aandacht. Reeds in 1929 was deze zeer belangrijk; het indexcijfer der groothandelsprijzen daalde in dat jaar van 146 in Januari tot 135 in December of in eene verhouding van 100 : 92. In 1930 was de val echter veel heviger; het jaar opende met een indexcijfer van 131 in Januari om in December op een niveau van 107 te belanden, hetgeen eene daling beteekent van 100 : 82.

Dat is inderdaad een prijsval, die er wezen mag. Onwillekeurig vraagt men zich af, of zulk een prijsverloop als zeer bijzonder en exceptioneel moet worden beschouwd, dan wel of zich een dergelijke prijsdaling ook vroeger wel heeft voorgedaan en of wij slechts meenen, dat het zoo erg is, omdat wij alleen onzen tijd medeleven en op vroegere perioden den kijk verloren hebben. Wij meenen deze vraag in eerstbedoelden zin te mogen beantwoorden. Hoewel het altijd eenigszins lastig is om den loop der groothandelsprijzen in verschillende tijdperken met elkander te vergelijken, omdat zich uiteraard in de positie van de waargenomen artikelen in het ruilverkeer veranderingen kunnen voordoen, daar zijn er toch aanwijzingen genoeg om ons tot de conclusie te voeren, dat onze tijd uit een oogpunt van prijsdaling inderdaad uitzonderlijk is.

Eene periode van langdurige prijsdaling, onderbroken door de gebruikelijke conjunctuurschommelingen, heeft de wereld ook moeten doormaken aan het einde van de 19e eeuw, en wel in de jaren 1873—1896. Daarop volgde weer een tijd van stijging, eveneens onderbroken door enkele conjunctuurgolven, en uitlopend in de periode der oorlogsinflatie. De na-oorlogsjaren tot 1925 laten wij, als zijnde eenigszins abnormaal, buiten beschouwing. Wanneer wij nu vragen, hoe zich de prijsgolven in de periode 1873—1896 verhouden tot de prijsbeweging van de jaren 1925—1930, zoo zien wij, dat zich in het eerstgenoemde tijdvak geen enkel geval heeft voorgedaan, waarin de daling der groothandelsprijzen zoo sterk is geweest als in het thans achter ons liggend zesjarig tijdvak.

Ter illustratie doen wij hier volgen enkele indexcijfers betreffende Engeland (voor Nederland ontbreken over de hier bedoelde jaren de noodige statistieken). Het Engelsche indexcijfer van Sauerbeck (later voortgezet door „The Statist”) toont in de periode 1873—1896 de volgende fluctuaties, die wij door percentageberekeningen verduidelijkt hebben:

	Hoogtepunten	Laagtepunten	Verhouding
1873	111	83 (1879)	100 : 75
1880	88	68 (1887)	100 : 77
1890	72	61 (1896)	100 : 85

De Nederlandsche groothandelsindex toont met

INHOUD.

Blz.

ENKELE CONJUNCTUURGEGEVENS UIT 1930 door Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart	100
De tabakshandel in 1930 door F. M. v. E.	102
Moet het Invaliditeitsfonds naar de twee milliard? door J. P. C. Wagner	105
De Indische middelen over October 1930	106
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De landbouw als verbruiker van electriciteit door A. Friedrich	107
AANTBEKENINGEN:	
De toestand van de kunstzijde-industrie.	110
De discontoverlaging van De Nederlandsche Bank.	111
De wereldhandel in 1929 en in de eerste 8 maanden van 1930	111
Emissies in 1930	113
MAANDLIJFERS:	
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	114
Overzicht van de Indische middelen	114
Conjunctuurgegevens betreffende Nederland	115
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	116—122
Geldkoersen. Bankstaten. Verkeerswezen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	

jaargemiddelden voor 1925 van 155 en 1930 van 117 een val in deze zesjarige periode in de verhouding van 100 : 75, hetgeen dus, met uitzondering van de periode van 1873—1879, een grootere daling is dan in de zooveel genoemde andere perioden. Daarentegen is het indexcijfer van „The Economist” in de afgelopen 6 jaren met meer dan 30 pCt. gedaald en dat van „The Statist” met 29 pCt.

Op de nadeelen, welke zulk een acute daling van het niveau der groothandelsprijzen voor het economisch leven der daaraan onderhevige landen heeft, is meermalen gewezen. Als niet slechts de prijzen in den groothandel, doch ook die in den kleinhandel en de prijzen der diensten omlaag gingen, zou de toestand minder bedenkelijk zijn dan thans. Men weet echter, dat dit laatste niet het geval is. De kosten van levensonderhoud, waarin vele kleinhandelsprijzen zijn verwerkt, dalen wel, maar niet in verhouding tot de groothandelsprijzen (men zie met betrekking tot Engeland ook het nummer van 14 Januari jl., blz. 64, 1e kolom). Blijkens den in dit nummer opgenomen conjunctuurstaat van Nederland bedroeg het Amsterdamsche levenskostencijfer voor 1926 95,1, terwijl dit in September jl. gedaald was tot 91,8, zijnde dit eene daling in de verhouding van 100 : 96,5; in denzelfden tijd daalde de groothandelsindex van 145 voor 1926 tot 112 voor September 1930, of in verhouding van 100 : 77¹⁾. De loondaling is gemeenlijk nog veel geringer dan de daling der kosten van levensonderhoud, zoowel hier te lande als elders.

Nu ligt het voor de hand, dat prijzen in den kleinhandel niet parallel zullen loopen met die in den groothandel; de eerstgenoemden zijn steeds trager van aanpassing geweest dan de laatstgenoemden, aangezien er een aanmerkelijke marge voor de in den tusschenhandel bewezen diensten en de daar drukende Overheidslasten tusschen zit. In de kosten van levensonderhoud zijn bovendien een aantal prijzen verwerkt, die niet iedere maand opnieuw moeten worden vastgesteld; men denke bijv. aan de posten kleding en huishuur. Van een parallel verloop van groot- en kleinhandelsprijzen en kosten van levensonderhoud zal dus nimmer sprake kunnen zijn. Wel echter is in een tijd, zooals wij dien thans beleven, de vraag zeer urgent, of de totdusverre steeds grooter wordende marge tusschen groothandelsprijzen en levenskosten niet verkleind zou kunnen worden, en wel om de volgende reden.

Wanneer het bedrijfsleven moeilijke tijden doormaakt, en in verband daarmee ontslag van arbeiders plaats vindt en de werkloosheid stijgt, ligt het voor

¹⁾ Het indexcijfer van de kosten van levensonderhoud van Dec. is nog niet bekend, maar de uit de bovengenoemde cijfers sprekende tendens zal zeker worden geaccentueerd, daar het indexcijfer van groothandelsprijzen intusschen is gedaald van 112 voor Sept. tot 107 voor Dec.

de hand, dat in tal van gevallen de eisch van loondaling door de ondernemers zal worden naar voren gebracht. De inwilliging van zulk een eisch gaat gemeenlijk niet zonder strijd, maar deze strijd zou worden verzacht, indien zich tegelijk met de voor vele ondernemers zoo lastige daling van groothandelsprijzen ook een meer omvangrijke daling in de kosten van het levensonderhoud der arbeidende bevolking voltrok.

Nu is weliswaar eene daling van de levenskosten ten deele weder afhankelijk van loondaling, en wel omdat in deze kosten vele loonbedragen verwerkt zijn, maar voor een ander deel hangen zij samen met de structuur en de werkwijze van den distributiehandel en met de belastingen en de sociale lasten, die op den tusschenhandel drukken. Al zou dus algemeene loondaling zeker leiden tot eene vermindering van de kosten van levensonderhoud, eene evenredige vermindering zou het niet zijn. Daarom stelt zich de vraag, langs welke andere wegen de marge tusschen groothandelsprijscurve en de curve van de kosten van levensonderhoud kan worden verkleind. Wij hopen, dat de onderzoekingen, door twee hoogleraren dien-aangaande ingesteld op verzoek van den Minister van Arbeid, over dit belangrijke probleem eerlang het noodige licht zullen verschaffen.

* *

Met de werkloosheid is het uiteraard in dezen tijd bedenkelijk gesteld. De studie van de conjunctuur leert, dat in het algemeen de kans op maximum werkloosheid het grootst is in den winter van het jaar, volgende op dat van een grooten conjunctuuromslag. Als het ook ditmaal zoo gaat, dan zou dus deze winter het maximum te zien moeten geven. Voorhands kan men slechts vaststellen, dat de werkloosheid momenteel allerwege grooter is dan in den vorigen winter; het blijft af te wachten, of dit inderdaad zal beteken, dat wij nu het maximum bereikt hebben of althans in de eerstvolgende maanden zullen passeeren.

Wij laten hieronder volgen de Nederlandsche werkloosheidsindex sinds het jaar 1925:

Jaar	Jan.	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	October	Nov.	Dec.
1925.....	12,8	10,-	8,-	6,6	5,9	5,7	7,-	7,2	6,5	6,2	7,9	13,8
1926.....	15,2	8,8	6,6	5,4	5,2	4,9	5,7	5,9	6,-	6,2	7,6	10,3
1927.....	13,2	11,-	7,5	6,1	5,1	4,9	5,6	5,4	5,6	5,5	6,9	12,7
1928.....	13,8	7,3	5,-	4,-	3,6	3,6	4,2	4,1	3,8	3,8	5,-	9,6
1929.....	16,2	17,2	13,-	2,8	2,4	2,1	2,4	2,5	2,5	2,7	4,2	9,8
1930.....	11,7	9,8	6,7	5,4	4,8	4,3	5,2	5,8	6,5	7,8	—	—

Men ziet uit deze cijfers duidelijk, hoezeer de werkloosheid gestegen is tegenover de beide vorige jaren. Het is te betreuren, dat de werkloosheidsindex weinig „up to date” is. Juist in de laatste maanden toch is de werkloosheid het sterkst gestegen. Ook het aantal ingeschrevenen bij de arbeidsbeurzen vertoont groote stijging; volgens de laatste opgave van November was het 126.700 tegenover 63.600 een jaar tevoren.

Meer dan ooit zal het in het licht van deze cijfers voor het economisch leven hier te lande in het algemeen en voor de arbeiders, voor wie werkloosheid het ergste kwaad is, in het bijzonder, van belang zijn om verstarring van het huidig loonpeil te voorkomen. Typisch voor den na-oorlogstijd hier en elders is het steeds minder beweeglijk worden van den prijs der menschelijke arbeidsprestatie. Een groote mate van bestaanszekerheid kan men den arbeider van harte gunnen, mits zij niet gepaard ga met eene mate van werkloosheid, die grooter is dan het normale minimum, dat zich steeds als gevolg van gebruikelijke wrij-

vingsverschijnselen en van seizoensinvloeden zal voordoen. De algemeene „trend” der werkloosheid was hier te lande in de laatste jaren stellig gunstig; wij hebben daarop vroeger in dit weekblad al eens gewezen¹⁾. Nu zich echter de slechte conjunctuur ook hier te lande bedenkelijk begint te doen voelen, zullen de bakens verzet moeten worden. Op beperkte schaal kan de Overheid de werkgelegenheid verruimen door versnelde uitvoering van Overheidswerken, welke uitvoering men onder andere omstandigheden tot later zou hebben aangehouden. Maar als dat niet voldoende zou zijn om de werkloosheid tot een minimum te doen dalen — en het is niet te verwachten, dat zulks het geval zou zijn — zoo wijst een stijgend werkloosheidscijfer als gevolg van een voor ons land zeer pijnlijken omslag in de wereldconjunctuur erop, dat op het moment het loonpeil te hoog is. Uitstel van aanpassing bij nieuwe omstandigheden, steunmaatregelen, welke een deel der arbeiders kunstmatig uit de arbeidsmarkt houden, al dan niet als „productief” aangediende werkverschaffing, zijn, naar het ons voorkomt, remediën van zachte heelmeesters, die de bekende kwalijk riekende wonden veroorzaken.

Moge onze Regeering, die tot dusverre in zaken van handelspolitiek zulk een open oog had voor de voordeelen van aanpassing van het productie-apparaat hier te lande aan de zich steeds wijzigende verhoudingen in den internationalen handel, een even juist blik hebben op de — wellicht nog veel grootere — voordeelen van een vlotte aanpassing der arbeidsverhoudingen aan een slechte conjunctuur. Deze laatste is een wereldverschijnsel; langs internationalen weg (men denke aan het goudvraagstuk) zouden enkele scherpe kanten aan de conjunctuurbeweging ontgenomen kunnen worden. Nederland kan hierin op zichzelf echter weinig doen; het kan slechts trachten zich in zijn eigen huishouding zoo goed en vooral zoo spoedig mogelijk aan te passen aan de momenteel ongunstige tijdsomstandigheden, in afwachting van betere tijden. Laat het dat na, dan zal ons land in de eerste plaats zichzelf dupeeren.

* *

Tenslotte nog een enkel woord over de effectenbeurs. Dank zij de welwillendheid van de Bank voor Handel en Scheepvaart te Rotterdam zijn wij in de gelegenheid om maandelijks een aantal beursindices te publiceeren. Van de algemeene index maakten wij reeds melding in den aanvang van dit artikel. Thans nog een enkel woord over de bijzondere indices. Men vindt deze met de algemeene index in het nummer van 7 Januari jl. van dit weekblad. De daar weergegeven koersgemiddelden van een aantal groepen van aandelen bieden de gelegenheid tot het geven van een overzichtelijk beeld van de koersdaling sinds den grooten omslag van October 1929. Wij hebben te dien einde het indexcijfer der 12 aandeelengroepen voor September 1929 op 100 gesteld en daaronder geplaatst het tot deze basis herleide indexcijfer voor December 1930. Men ziet op deze wijze met één oogopslag, welke

¹⁾ Zie ons artikel „Werkverruiming” in Ec.-Stat. Ber. van 24 September jl.

	Banken	Elec- tricititeit	Handels- ondern.	Industrie	Kunst- zijde	Mijnbouw	Olie	Rubber	Scheep- vaart	Suiker	Tabak	Thee
September 1929	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
December 1930	84,4	58,3	65,7	42,4	27,7	51,5	69,3	33,4	52,8	57,6	58,4	72,1

groepen van aandelen het meest geleden hebben, en welke zich betrekkelijk gunstig hebben gehouden (zie pag. 101).

Het beste figuur maken de bankaandelen, hetgeen niet onbegrijpelijk is, daar onze bankinstellingen uit den grooten conjuncturomslag van 1920 enkele pijnlijke lessen hebben geleerd en zich er dus wel voor zullen hebben gewacht om wederom in vroeger gemaakte fouten te vervallen. Het slechtst is het beeld bij de groep „kunstzijde”, welk typisch „nieuw” product uiteraard nog meer kansen in zich bergde voor een ietwat dramatisch koersverloop, dan zulks in andere bedrijfstakken het geval was.

Men heeft wel het gevoel, dat men thans, ongeveer 16 maanden na den grooten omslag van 1929, den bodem is genaderd, doch er zijn al zoovele prognoses door de feiten gelogenstraft, dat wij ons ervan willen onthouden dit gladdie pad te betreden, teneinde het gevaar, waaraan zoovele conjunctuurprognostici niet zijn ontkomen, te vermijden en niet het risico te loopen, dat wij over drie maanden, als er weer een staat van conjunctuurgegevens van Nederland in dit weekblad verschijnt, het een en ander zouden moeten „inslikken”.

G. M. V. S.

DE TABAKSHANDEL IN 1930.

Het jaar 1930 zal voor weinigen der bij den tabakshandel betrokkenen aangename herinneringen achterlaten.

Beziet men de factoren, welke tot de ongunstige resultaten hebben medegewerkt, wat nader dan valt in de eerste plaats op, dat de algemeene malaise daaraan niet in hoofdzaak schuld draagt.

Men kan zonder overdrijving zeggen dat, in verhouding tot den uitval, de tabak bijna het geheele jaar door goed betaald werd. Het beste deel van den oogst werd zelfs minstens op even hooge, zoo niet hoogere, basis als verleden jaar verkocht. De uitval was echter door gebrek aan regen in het productieland voor het overgrootste deel van den Sumatra-zoowel als van den Java-oogst buitengewoon slecht.

Gevolg hiervan waren in de eerste plaats voor de importeurs opbrengstprijzen, welke vaak den kostprijs niet dekten, in de tweede plaats voor den handel een gebrek aan courant materiaal tegen een overvloed van tabak, waaraan velerlei fouten kleefden. Hierdoor werd de afzet in tweede hand gedurende het geheele jaar zeer bemoeilijkt.

Daarbij kwam, dat het „Herbstgeschäft” in Duitschland, waarop in den loop der campagne velen hun hoop nog gevestigd hielden, grondig bedorven is door de geruchten over een nieuwe belastingverhoging, welke reeds spoedig na de vacantie zich deden hooren.

Aan de hoop, dat na de verhoging der banderolle van verleden jaar het artikel voorloopig met rust gelaten zou worden, werd spoedig de bodem ingeslagen door zeer drastische voorstellen der Duitse Regeering, welke in November bekend werden. Weliswaar is het na langdurige onderhandelingen gelukt, deze voorstellen eenigszins te verzachten en vooral ook om de preferentie, welke daarin aan de sigaret toegekend werd, minder groot te maken; intusschen heeft de nieuwe wet toch een belangrijke verzwaring van het bedrijf voor de Duitse tabaksindustrie meegebracht, waarvan te vreezen is, dat deze in de eerste plaats de middelfabrikanten zal treffen.

De inkomende rechten werden verhoogd van 80 Mark op 180 Mark per 100 KG., terwijl bovendien:

de banderolle op sigaren	verhoogd werd v. 20 pCt. op 23 pCt.
op rooktabak	„ „ „ 33 „ „ 35 „
op sigaretten	„ „ „ 33 „ „ 38 „

Daarentegen werden de extra-invoerrecht op sigarettentabak, die verleden jaar van R.M. 4.— op R.M. 5.— per KG. verhoogd werden, thans gebracht op R.M. 4.30 per KG., terwijl de banderolle voor shagtabak, uit overzeesche soorten samengesteld, verlaagd werd van 60 pCt. op 50 pCt.

De eveneens verleden jaar ingevoerde premie van R.M. 40.— per 100 KG. voor in de sigarenindustrie verwerkte inlandsche tabak, werd ingetrokken, daar deze door de verhoging der invoerrechten thans een nog grooteren voorsprong op de buitenlandsche tabak kreeg. Wel zal vermoedelijk bepaald blijven, dat de aanplant daarvan niet uitgebreid mag worden.

Een der eerste gevolgen van de invoering der wet was, dat de prijzen der Duitse tabak, door de speculatie daarin, met sprongen omhoog liepen en spoedig 100 pCt. stegen. Het resultaat hiervan is, dat op het oogenblik Java-krossok inclus. de invoerrechten den Duitschen fabrikant reeds niet veel hooger behoefte te komen te staan dan inlandsch.

Een tweede gevolg was, dat grossiers in tabaksfabrikaten zoowel als het publiek, zich haastten om vóór de inwerkingtreding van de wet nog voorraden sigaren en rooktabak op te doen, daar wel te voorzien was dat, wanneer deze eenmaal door de fabrieken afgeleverd waren, de fiscus van navordering der verhoogde rechten zou moeten afzien.

De meeste Duitse fabrikanten hebben dan ook de laatste maanden van het jaar volop werk gehad. Het behoefte echter geen betoog, dat dit zich moest wreken door een groote stagnatie in den verkoop in het begin van het thans ingetreden jaar.

Wanneer deze eenmaal voorbij is, mag men o.i. de hoop koesteren, dat op den duur het grootste deel der Duitse tabaksindustrie zich aan de verhoging zal weten aan te passen, zonder dat dit aan den afzet al te groote schade zal toebrengen.

Zooals reeds hierboven vermeld, staat intusschen te vreezen, dat een deel der middelfabrikanten, welke thans toch reeds dikwijls met gebrek aan kapitaal te kampen hebben, door de nieuwe maatregelen getroffen zullen worden, hetgeen temeer te bejammeren is, omdat het aantal bedrijven door de toenemende concentratie in Duitschland toch voortdurend kleiner wordt (in de laatste 3 jaren bedroeg dit successievelijk 13.108, 11.981 en 11.312). En juist op deze middelfabrikanten is de Hollandsche handel de laatste jaren meer en meer aangewezen.

Bij de invoering der wet werd tevens bepaald, dat nieuwe fabrieken de eerstvolgende twee jaren niet opgericht mogen worden.

Wij hebben hierbij eenigszins uitvoerig stilgestaan, omdat Duitschland nog steeds voor den Hollandschen tabakshandel verreweg het belangrijkste afzetgebied vormt.

Na Duitschland komen in de eerste plaats in aanmerking Nederland, België, Zwitserland en Denemarken; in al deze landen ziet men echter eveneens concentratie van bedrijven meer en meer om zich heen grijpen, met als gevolg directe inkoop op de Hollandsche markt, waarbij de handel hoe langer hoe meer uitgeschakeld wordt. Zooals reeds in vroegere overzichten door ons vermeld, heeft dit proces zich bij inkoop door Amerika en de meeste Europeesche Regieën reeds vrijwel voltrokken. Ook in dit opzicht is 1930 voor den tabakshandel een teleurstellend jaar geweest.

Hadden overigens de zaken in het begin van het jaar nog een tamelijk bevredigend verloop, vooral door de gelegenheid, welke de slechte oogstuitval den houders van 1928er tabak bood om deze met goede winst te realiseeren, later in het seizoen heeft de afzet bijna voortdurend moeilijkheden opgeleverd, vooral door gebrek aan goed materiaal.

In het algemeen gesproken heeft de bedrijvigheid der Hollandsche industrie geen reden tot klagen gegeven, al heeft het vooral hun, die niet tijdig hun voorraden oude tabak aangevuld hadden, moeite gekost op loonende basis een aan redelijke eischen volgend product te leveren.

Uit de opbrengst van den tabaksaccijns blijkt, dat het verbruik van sigaren en rooktabak beide in 1930 nog iets toegenomen zijn, terwijl de toename bij de

sigaretten zeer belangrijk is. Deze accijns bedroeg namelijk in de eerste 11 maanden van 1930:

voor sigaren	f 8.887.000	tegen f 9.354.000	voor h. geh. j. '29
„ rooktabak „	3.805.000	„ „ 4.007.000	„ „ „ '29
„ sigaretten „	14.340.000	„ „ 13.440.000	„ „ „ '29

Te betreuren is, dat de export zoowel van sigaren als van rooktabak in 1930 eenigszins verminderd is, namelijk voor sigaren van 57½ miljoen stuks in 1929 tot 51 miljoen stuks in 1930; voor rooktabak van 12 miljoen pond tot 11½ miljoen pond.

Dat 1930 voor de importeurs bedroevende resultaten opleverde, blijkt onmiddellijk wanneer wij de opbrengstcijfers der drie voornaamste soorten met die van verleden jaar vergelijken.

Wij zien dan dat de Sumatra-oogst opbracht circa 135 cents per half KG., tegen circa 192 cents verleden jaar, de Vorstenlanden-oogst circa 37 cents tegen circa 65 cents, en de Bezoekie-oogst circa 31 cents tegen circa 35 cents.

Voor Sumatra speelt dit een dubbel zware rol, omdat de vooruitzichten voor den thans ter verscheping komende 1930er oogst weder door gebrek aan regen zeer ongunstig zijn.

Voor Javatabak luiden de weerberichten aanvankelijk wat gunstiger, zoodat men althans op een beteren uitval van een behoorlijk deel van dit product hopen mag.

Den Sumatra-importeurs baart bovendien zorg een in het begin van 1930 aangenomen amendement op de Amerikaansche Tariefwet, waarbij de invoer van producten, verkregen met behulp van „indentured labour”, waaronder ook de voor de Sumatrabak-maatschappijen onder de Poenale Sanctie werkende contractkoelies zouden vallen, na 31 December 1931 verboden zou worden (op het oogenblik zijn pogingen gaande om de invoering nog te vervroegen). Een uitzondering kan gemaakt worden voor goederen, welke niet in voldoende mate in Amerika geproduceerd worden.

Het behoeft geen betoog, dat het wegvallen van een afnemer van circa 30.000 pakken per jaar, grotendeels bestaande uit de duurder dekmerken, een groote verandering in de constellatie van de markt voor Sumatrabak tengevolge zou hebben. Intusschen staat nog te bezien of men in Amerika het risico zal durven loopen van een vermindering van het sigarenverbruik ten gunste van de sigaret (voor de vervaardiging waarvan veel minder werkrachten noodig zijn) door het weren van de dektabak, waarvan niet te ontkennen valt dat zij over de geheele wereld meer dan eenige andere soort aan de eischen van het publiek voldoet. Te minder omdat, naar bekend is, de Nederlandsch-Indische Regeering naar geleidelijke afschaffing der Poenale Sanctie streeft; een dergelijke handelwijze zou de protectionistische zijde van het amendement wel sterk op den voorgrond stellen.

Dat het risico van een vermindering van het sigarenverbruik ook voor Amerika niet geheel imaginair is, blijkt uit de statistieken volgens welke dit verbruik in de eerste 11 maanden van 1930 teruggedaan is met 10 pCt., terwijl de consumptie van sigaretten zich op het peil van het vorige jaar heeft weten te handhaven.

Van Sumatra leverde de 1929er oogst 242.065 pakken, welke opbrachten 135 cents per ½ KG., tegen 239.110 pakken verkocht tot 192 cents per ½ KG. het jaar tevoren. De totale waarde van den oogst bedroeg dus circa 51 miljoen gulden, of circa 20 miljoen gulden minder dan die van den 1928er oogst.

Deze oogst was door een buitengewoon slechten roep voorafgegaan; toen de eerste monsters getoond werden, was dan ook aanvankelijk de indruk dat de tabak nog wel meeviel. Over het geheel bevatte deze tamelijk heldere kleuren, welke echter meer roodachtig en bont waren dan vaal. Zoowel bij het voetblad als bij het zandblad kwamen eenige uitmuntende partijen voor, welke aan den 1928er oogst deden denken, en dan

ook onder groote concurrentie enorm hoog betaald werden. Over het geheel bleek echter spoedig, dat men te doen had met een gewas, hetwelk alle fouten van een onberegenden oogst toonde: de tabak miste de gewenschte zijdeachtigheid van blad, was daardoor minder voordeelig in de uitwerking, hetgeen vooral voor Amerika een punt van gewicht uitmaakt. Afgescheiden van het gebrek aan tabak in de gewenschte kleuren, liet bovendien de smaak in vele gevallen te wenschen over, evenals de brandbaarheid aan het blad.

Desniettemin was de marktstemming reeds dadelijk bij het begin der campagne opgewekt, vooral voor het zandblad en de betere partijen voetblad.

De zandbladkoopers konden meermalen vlotte marktzaken afsluiten, hetgeen de prijzen voor dit artikel nog meer in de hoogte dreef, totdat na de derde inschrijving het geheele restant zandblad van de Deli-Maatschappij en de Senembah-Maatschappij ongezien verkocht werd aan een combinatie van Hollandsche handelaars.

Ook door Amerika werden weder vele partijen uit de hand gekocht, hetzij na bezichtiging der inschrijvingsmonsters, hetzij ongezien, vaak zelfs zonder dat de merkenverdeling bekend was.

Voor de mindere tabak bestond aanvankelijk lang niet zooveel kooplust. Hiervan was trouwens overvloed, want zelden heeft men een oogst gezien, waarbij het verschil in uitval tusschen de goede en de mindere partijen zoo sterk op den voorgrond trad.

Toen bleek dat de uitval van den Java-oogst zeer ongunstig beloofde te worden, brak een oogenblik voor Sumatra-omblad wat meer belangstelling door, waarvan de Deli Batavia-Maatschappij profiteerde door haar topbladpartijen (13.000 pakken) tot een goeden prijs ongezien te verkoopen. Hoewel hierop nog enkele minder belangrijke ondershandsche afdoeningen volgden, bleek echter spoedig dat ook het Sumatra-omblad voor het overgrote deel niet aan meer dan matige eischen voldeed. De stemming is hiervoor dan ook langzamerhand flauwer geworden, terwijl de kooplust voor het ordinairste deel van den oogst op het eind der campagne vrijwel tot het nulpunt gedaald is.

Door Amerikaansche koopers werden uit den 1929er oogst gekocht circa 28.000 pakken (12 pCt. van den oogst) tegen circa 34.500 pakken (14½ pCt. van den oogst) het jaar tevoren.

Nog meer dan in andere jaren werd het beste deel van den oogst, hetzij bij inschrijving hetzij ondershands, ten verkoop gebracht in het allereerste begin der campagne. Hiervoor bestond groote concurrentie niet alleen van de zijde van den Hollandschen handel en Amerika, doch ook van Hollandsche en Duitsche fabrikanten, Denemarken en de voornaamste Regiën, met voor de beste tabak Zweden aan het hoofd.

De latere inschrijvingen kregen echter daardoor noodzakelijkerwijze een eentonig karakter, hetgeen ongetwijfeld aan de marktstemming in de tweede helft der campagne niet ten goede gekomen is.

Wat Java betreft, liet de uitval der Vorstenlanden veel te wenschen over. Met hoogst enkele uitzonderingen had de tabak een onrijp karakter, het blad was slecht uitgegroeid; voor dek geschikte kleuren kwamen slechts sporadisch voor, terwijl brand en qualiteit in de meeste gevallen ook aan matige eischen niet voldeden.

Voor Amerika, waarheen verleden jaar nog tot circa 220 cents per ½ KG. 8.000 pakken gingen, werd dan ook slechts een onbeteekenend quantum genomen.

Een deel van het product was alleen voor kerfdoeleinden te gebruiken; voor zoover de tabak de voor dit doel gewenschte roodheldere kleur had, bestond daarvoor, zij het op matige prijsbasis, voortdurend goede kooplust.

De grootste steun aan de Vorstenlanden-markt

werd echter ook dit jaar weder door de Fransche Regie verleend, welke tot in verhouding van den uitval zeer hooge prijzen een groot quantum (circa 30.000 pakken) opnam.

Intusschen blijft een opbrengstprijis van 37 cents voor de 150.000 pakken, welke uit dit district ter markt kwamen, toch zeer teleurstellend.

De uitval der *Bezoekie's* was al niet veel beter dan van de Vorstenlanden, al trof men hierbij toch een deel aan, hetwelk het blijkbaar beter met het weer getroffen had en dan ook zoowel voor omblad als voor binnengoed een goed bruikbaar materiaal leverde.

Verreweg het grootste deel van den oogst was echter nagenoeg geheel onberegend en viel dikbladdig, onrijp, slecht van brand en gedeeltelijk wat zoetig en kerfachtig. De afzet van dergelijke, voor sigarendoeleinden vrijwel onbruikbare, partijen werd in niet geringen mate vergemakkelijkt door de hooge markt voor Kentucky en bruine Virginia.

Naar Amerika is van dezen oogst niets verkocht, terwijl voor Zwitserland geschikte tabak slechts weinig daarbij voorkwam.

De geheele oogst bracht dan ook in doorsnee nog 4 cents minder op dan de zeer middelmatige 1928er oogst, namelijk 31 cents tegen 35 cents het jaar tevoren.

Hoezeer de tabak uit de *overige districten* het belang voor de markt meer en meer verliest, blijkt daaruit dat van de circa 425.000 pakken Java welke bij inschrijving verkocht werden, niet minder dan circa 375.000 pakken uit Vorstenlanden en *Bezoekie* bestonden.

Alleen van *Loemadjang* werd nog een eenigszins beduidend quantum bij inschrijving gebracht. De 1929er oogst uit dit district was zeer matig uitgevallen; de 1930er oogst welke in den herfst van dat jaar ten verkoop begon te komen, viel echter veel beter uit en leverde verschillende partijen krossok zoo goed als sinds jaren niet aan de markt gezien waren.

De uitval der *overige krossok's* (*Rembang/Kedirie, Kadoe, etc.*) was in doorsnee slechts zeer matig; een uitzondering moet gemaakt worden voor de *Banjoe-maas* waarvan verschillende partijen lichtsoortig rijp binnengoed en omblad aan de markt kwamen.

In het geheel werden van Java aangevoerd ruim 550.000 pakken, zoodat circa 125.000 pakken van de markt verdwenen zonder de inschrijving gepasseerd te zijn.

Van Borneo werden aangevoerd 3.499 pakken verkocht tot circa 144 cents per $\frac{1}{2}$ KG. tegen 2.390 pakken verkocht tot circa 140 cents per $\frac{1}{2}$ KG. het jaar tevoren.

De geruchten dat de laatste tabaksplantage op Borneo gesloten zou worden, zijn onwaar gebleken, zoodat deze tabak voorloopig nog aan de markt blijft komen.

Van Kameroen werden 565 pakken aan de markt gebracht, waarvan de partijtjes zand- en voetblad vrij goed waren, doch de rest ordinair uitviel. Deze tabak, bij het begin der cultuur aangekondigd als de ernstigste concurrent voor *Delitabak*, heeft inderdaad verschillende eigenschappen daarmede gemeen. Zij mist echter de zijdeachtigheid van blad, welke tot een der groote voordeelen der *Sumatratapak* behoort, terwijl kwaliteit en smaak al te ver ten achter staan bij die van goede *Delitabak*.

Naar beweerd wordt, zou deze oogst de laatste zijn welke van dit product ter markt gebracht is.

De *overige* bijsoorten werden ook thans weder nagenoeg geheel ondershands verhandeld, dan wel direct door fabrikanten geïmporteerd, zoodat daaromtrent niet veel te vermelden valt.

Wat *Noord-Amerikaansche vatentabak* betreft, zoo bleven de aanvoeren van Kentucky en Virginia ongeveer even groot als het jaar tevoren. De prijzen in Amerika bleven hoog, met uitzondering

van gele Virginia's, waarvan de markt voor de mindere soorten in den zomer sterk daalde, zoodat verschillende partijen hier op gemakkelijke basis geïmporteerd konden worden. Daar de komende Kentucky-oogst, volgens de berichten, een groot quantum ordinair moet bevatten, worden hiervoor eveneens lagere prijzen verwacht. De aanvoeren van Maryland gingen nog iets verder achteruit, tengevolge van slechten oogstuitval en hooge prijzen in het land van oorsprong. Van dit artikel, hetwelk vroeger voor de Hollandsche handelaars in kerftabak tot een der hoofdsorten behoorde, werden in 1930 nauwelijks 1.500 vaten aangevoerd, welke vrijwel geheel direct door de fabrikanten geïmporteerd werden. Ook van *Burley* kwam niets van eenige betekenis ten invoer.

Van *Zuid-Amerikaansche tabak* was de aanvoer nogal wat grooter dan het jaar tevoren.

Hiertoe droeg in de eerste plaats bij de *Havana-tabak*, waarvan de invoer (5 millioen KG.) driemaal zoo groot was als in 1929. De in 1930 ten uitvoer komende oogst had veel regen gehad en was daardoor zeer lichtsoortig geworden, terwijl het quantum onderclassen (die voor het verbruik in Cuba en in Amerika niet krachtig genoeg zijn) buitengewoon groot was. Voor Europa kwam deze tabak, welke tot ongekend lage cijfers geïmporteerd kon worden, als onschuldig goedkoop vulmateriaal goed van pas; groote quantiteiten werden daarvan hier aangevoerd en voor een deel coulant verkocht. Voor hen die de ouderwetsche pittige *Havana-qualiteit* zochten, leverde de oogst echter zeer weinig keus.

Ook van *Braziel* werd veel meer aangevoerd dan het jaar tevoren; evenals trouwens met *Havana* het geval is, wordt deze soort voor een groot deel direct bij aankomst naar Duitschland gedistribueerd, zoodat het belang van den Hollandschen handel bij deze soorten in het algemeen gesproken niet zoo groot is als uit de invoercijfers het geval zou lijken te zijn.

De kwaliteit van den 1929er oogst was goed, terwijl de tabak beter brandde dan de laatste jaren het geval geweest was. De prijzen bewogen zich ongeveer op hetzelfde niveau als het jaar tevoren.

Van *Domingo* werd beduidend minder aangevoerd dan in 1929. De nieuwe oogst viel zeer variabel en vooral in het begin van het seizoen gaf de uitval meermalen reden tot klagen. Later werd de tabak echter beter en kwamen verschillende partijen vrij goede sigarentabak aan.

Ook van *Paraguay* waren de aanvoeren veel kleiner, terwijl — in tegenstelling met het vorige jaar — daarvan niets bij inschrijving ten verkoop kwam.

Manilatapak, waarin in 1929 vrij groote zaken gedaan waren, viel in 1930 zoo goed als geheel weg door de hooge prijzen, welke in het productieland — tengevolge van den zeer kleinen oogst — golden.

Van *Britsch-Indisch* (in hoofdzaak *Bispath*), waarvan de prijzen sinds den oorlog nog op abnormaal hooge basis gebleven waren, daalde de markt in het productieland vrij sterk, vooral in de tweede helft van het jaar. Hoewel de prijsbasis, in verhouding tot die van de andere ordinairste tabak, betrekkelijk nog hoog is, heeft dit de zaken op de Hollandsche markt wel eenigszins vergemakkelijkt, zoodat de aanvoeren in 1930 dan ook wat grooter waren dan in 1929.

Van *Chinatapak*, welke soort voor de Hollandsche markt de laatste jaren weinig belang meer heeft, zijn de aanvoeren weder klein gebleven.

In *Oriëntaalsch* wordt de handel hoe langer hoe meer geconcentreerd, terwijl deze tabak meer en meer door de importeerende huizen direct onder de fabrikanten gedistribueerd wordt. Op de markt bemerkt men dan ook niet veel meer van de aanvoeren dezer soorten, welke in 1930 circa een millioen KG. meer bedroegen dan in 1929.

De aanvoeren in 1930 bedroegen in totaal circa 107 millioen KG. tegen 97 millioen KG. in 1929.

Zij waren verdeeld als volgt:

Sumatra en Java:			
Aanvoer in 1930	circa	69	miljoen KG.
" " 1929	"	67	" "
Noord-Amerikaansch:			
Aanvoer in 1930	circa	11	miljoen KG.
" " 1929	"	11	" "
Zuid-Amerikaansch:			
Aanvoer in 1930	circa	19	miljoen KG.
" " 1929	"	11	" "
Grieksch en Turksch:			
Aanvoer in 1930	circa	6	miljoen KG.
" " 1929	"	5	" "
Diversen (Britsch-Indisch, Chineesch, Algiersch, Manila, enz.):			
Aanvoer in 1930	circa	2	miljoen KG.
" " 1929	"	3	" "

F. M. v. E.

MOET HET INVALIDITEITSFONDS NAAR DE TWEE MILLIARD?

De Heer J. P. C. Wagner schrijft ons:

In vroeger jaren, voor de eerste maal in 1922, heb ik bij herhaling betoogd, dat fondsvorming voor de sociale verzekering niet noodig is.

De omstandigheid, dat in den laatsten tijd zoo velen mij bijvallen, geeft mij aanleiding de zaak nog eens ter hand te nemen.

Ik zal het hier niet hebben over de economische mogelijkheid of onmogelijkheid een fonds van meer dan twee milliard gulden solide te beleggen. Tenslotte zal het niet anders kunnen, of men moet nog meer dan tot dusver voor de belegging terecht komen bij het Rijk zelf, of bij hen, die onder garantie van het Rijk leeningen sluiten, terwijl het Rijk, ingevolge de bepalingen der Invaliditeits- en Ouderdomswet, zonder eenig voorbehoud garant is voor alle rente-uitkeeringen. Ik heb in vroeger jaren betoogd, dat belegging in schuldbrieven van den garant *geen tweede* garantie geeft en ga daarop dus niet verder in, ook niet op de gevaren, die fondsvorming medebrengt. Wil men door belegging in aandeelen invloed krijgen in de groote bedrijven, om langs dien omweg te komen tot de socialisatie, laat de regeering dat dan openlijk zeggen. Ik kan mij echter niet voorstellen, dat de tegenwoordige regeering dat zal willen.

* * *

Ik ga hier slechts nogmaals betoogen, dat fondsvorming niet noodig is en maak daarbij gebruik van de sedert tien jaren opgedane ervaring.

Gebleken is, dat in de becijferingen voor de toekomst de Wiskundig Adviseur der Rijksverzekering-bank, in zijn artikel in „Sociale Voorzorg” van Januari 1924, waar hij naast een lastenbedrag in de toekomst van 120 miljoen 's jaars slechts rekende op een premie-inkomen van 40 miljoen, heeft misgetast. Deze raming betrof den toestand omstreeks het jaar 2000.

Door mij is daarop in het „Handelsblad” van 22 Maart 1924 het bedrag ad 40 miljoen premie te laag genoemd.

Wij schrijven thans 1930. De premie-opbrengst zal dit jaar zeker de 40 miljoen overschrijden en is dus sedert 1924 opgelopen met een miljoen of acht. Dit behoeft geen verwondering te wekken, aangezien wij te doen hebben met *verplichte* verzekering en derhalve het aantal verzekerden voortdurend toeneemt zoolang de bevolking groeit.

Van het spookbeeld, dat omstreeks het jaar 2000, wanneer geen fonds zou zijn gevormd van zegge twee milliard, 80 miljoen per jaar uit de belastingopbrengst zou moeten worden bijgepast, schrikke men dus niet al te veel. De praktijk blijkt hier al weder boven de wiskunde te gaan.

* * *

Per ultimo 1930 zal de financiële toestand ongeveer zijn als volgt:

Voor invaliditeits- en ouderdomsverzekering wordt aan premies en Staatsbijdragen opgebracht 90 miljoen, in volgende jaren te vermeerderen met het normaal premie-accres.

Het belegd vermogen is opgelopen tot ongeveer 315 miljoen, waarvan aan rente wordt gekweekt 13 miljoen, zoodat de totale inkomsten over 1930 de honderd miljoen met eenige miljoenen zullen overschrijden. (Ik laat de schuld van het Ouderdomsfonds A aan het Invaliditeitsfonds van ruim 200 miljoen hierbij maar buiten beschouwing, omdat eerst over eenige jaren aflossing en renteverrekening daarvan zullen aanvangen. Ook de premies voor de V.O.V. kan ik hier gevoeglijk weglaten).

Aan renten, administratiekosten en kosten van prophylaxe zal over 1930 vermoedelijk betaald worden 65 miljoen, zoodat voor belegging overblijft 35 à 40 miljoen.

Zoo gaan wij snel naar het eerste milliard, vooral wanneer over eenige jaren het Ouderdomsfonds A zijn schuld begint af te lossen.

* * *

Gezien dezen financiële toestand vraag ik mij weder af, of het uit een oogpunt van doeltreffendheid der sociale voorzieningen, opdat de menschen er *nu* iets aan hebben dat van *beteekenis* is, niet beter ware om de ouderdomsvoorziening der arbeiders uit de Invaliditeitswet te lichten en de bijna 50 miljoen aan Rijksbijdragen onmiddellijk te besteden voor eene Staatspensionneering, die *blijvend* is en niet, zooals nu, aflopend.

Voegt men bij deze 50 miljoen de 13 miljoen interest van het belegd vermogen van het Invaliditeitsfonds, dat er nu eenmaal is, dan is jaarlijks een bedrag van 63 miljoen beschikbaar. Ontneming van deze 13 miljoen interest aan de middelen van de invaliditeitsvoorziening is billijk, aangezien in dit systeem de ouderdomsvoorziening uit de Invaliditeitswet verdwijnt.

Geeft men aan vier honderd duizend 65-jarigen en ouderen een pensioen van drie gulden per week, (dus gehuwden tezamen zes gulden in plaats van vijf gulden), dan wordt daarvoor jaarlijks een bedrag van 62.4 miljoen gevorderd. Dus zijn de 63 miljoen inkomsten toereikend. Er zijn echter bij lange geen vier honderd duizend 65-jarigen en ouderen, die voor minder dan 1200 gulden inkomen zijn aangeslagen in de Rijksinkomstenbelasting. Het zijn er momenteel slechts ongeveer 350 duizend, de ongeveer 50 duizend, die op dit oogenblik reeds van de ouderdomsrente verstoken zijn, hieronder begrepen.

Weliswaar hebben thans ongeveer 320 duizend personen ouderdomsrente uit hoofde van beide wetten, doch onder de groep der rente-genietenden als gevolg eener verzekering ex artikel 24 der Ouderdomswet zijn er velen met een inkomen van meer dan 1200 gulden. De grens was bij de toelating tot de verzekering twee duizend gulden. Deze menschen hebben geen Staatspensioen noodig.

Men zou derhalve het pensioen van drie gulden zelfs iets kunnen verhoogen. Nog meer zou men kunnen doen, wanneer men als criterium voor de toekenning stelde het niet zijn aangeslagen in de Rijksinkomstenbelasting (ongehuwden f 800.—, gehuwden f 1.000.—).

Dat het Rijk niet jaarlijks vijftig miljoen voor eene Staatspensionneering zou kunnen *blijven* betalen, is niet aannemelijk. Onderschrijft men den twijfel aan de mogelijkheid daarvan, dan dient men de consequenties te aanvaarden en moet men de instelling bepleiten van een onderwijsfonds, een waterstaatsfonds, een defensiefonds, enz. Waar Staatspensionneering tot stand kwam, is men niet bezig een fonds te vormen.

Tot zoover de ouderdomsvoorziening.

* * *

Uit de premie-opbrengst voor de Invaliditeitswet

van meer dan veertig millioenen zou men, overgaande tot het omslagstelsel, de invaliditeitsrenten, weduwenrenten en weezenrenten, die thans nog steeds worden toegekend tot bedragen, welke het zeer omslachtig raderwerk, dat de invoering der Invaliditeitswet in het leven riep geenszins wettigen, belangrijk kunnen verhoogen en zou men rente kunnen toekennen bij eene invaliditeit van minder dan twee derden. Ik heb dit reeds betoogd in „De Opbouw” van April 1923.

Dat oogenblikkelijke verhoogen der renten mogelijk is, kan blijken uit het feit, dat over 1930 aan invaliditeits-, weduwen- en weezenrenten zal betaald worden om en bij de negen millioenen. Telt men daarbij zeven millioenen voor administratiekosten en kosten van voorzorg, dan komt men tot zestien millioenen. Voor verhoogen der uitkeeringen en vooral voor uitbreiding der prophylaxe is dan beschikbaar vier en twintig millioenen. Hiervan kan men gerust iets afnemen voor het vormen van een fonds van eenige millioenen voor fluctuatie op de premies.

Staat de invaliditeitsfrequentie eenmaal vast, dan weet men ongeveer hoever men met de verhoogen gaan kan. De stijging van het aantal renten gaat dan evenredig aan de vermeerdering van het aantal verplicht-verzekerden, dus van de premie-opbrengst. In dit verband is het jammer, dat de eerste wetenschappelijke balans van het Invaliditeitsfonds hieromtrent geen licht verschaft, omdat geen scheiding kon worden gemaakt tusschen tijdelijke en blijvende invaliditeit.

Het deed mij genoegen thans in diens prae-advies te lezen, dat ook Prof. Holwerda verhoogen der renten mogelijk acht. Ook bij andere gezaghebbenden beginnen de oogen open te gaan.

* * *

Voert men Staatspensionneering in, waarvoor de middelen aanwezig zijn en verhoogt men de uitkeeringen uit hoofde van de Invaliditeitswet, waaruit dan de ouderdomsvoorziening is gelicht, dan krijgt men voor deze beide takken van socialen volkswaarborg een systeem, dat beduidend meer geeft dan het systeem van kapitaaldekking. Dat zou de impopulariteit der huidige Invaliditeitswet vanzelf doen verdwijnen, tegelijk met de grove onbillijkheid, dat de gewezen loonarbeider gratis ouderdomsrente geniet, doch de vaak meer behoeftige gewezen zelfstandige niet.

Gaat het met de Staatsfinanciën goed en blijft de bevolking vermeerderen, dan kan het Rijk een grooter bedrag dan vijftig millioenen per jaar voor de ouderdomsvoorziening beschikbaar stellen. Voor niet te dragen lasten in de toekomst make men zich toch vooral niet bevreemd. Het aantal pensioengeniëten zal gedurende de eerste tientallen jaren zeker de vier honderd duizend niet overschrijden. De raming voor het jaar 2000 is een half millioen.

Wanneer men bij deze zaak overweegt, dat dit alles onmiddellijk voor verwezenlijking vatbaar is, zonder aan het tegenwoordig geslacht meer lasten op te leggen, terwijl niet bewijsbaar is, dat het toekomstig geslacht de lasten niet zal kunnen dragen en men bedenkt daarbij, dat de plannen van Minister Verschuur tot verhoogen van de uitkeeringen der Invaliditeitswet (waaraan de vijftig duizend van ouderdomsrente verstokenen *niets* hebben) in het systeem van kapitaaldekking millioenen meer aan Rijksbijdrage zullen vorderen, benevens verhoogen der premies, indien de renteverhoogen ten minste iets zal moeten beteekenen, dan zal men zich toch moeten gaan afvragen of het nu nog geen tijd is om het systeem van kapitaaldekking te verlaten en tot het omslagstelsel over te gaan.

Amsterdam, 15 Nov. 1930.

DE INDISCHE MIDDELEN OVER OCTOBER 1930.

De in het bijgaande overzicht vermelde Landsmiddelen brachten in de eerste tien maanden van dit jaar f 517.582.000 op tegen f 580.438.000 in hetzelfde tijd-

vak van het vorige jaar of f 62.8 m/m minder. In dezen achteruitgang werd bijgedragen door alle middeलगroepen, nl.:

belastingen	ad circa	f 22.9	m/m
monopolies	„ „	5.2	„
producten	„ „	21.3	„
bedrijven	„ „	11.2	„
allerlei	„ „	2.2	„

Hoewel, als gevolg van de verwachte ruimere opbrengsten van de kohierbelastingen, de achterstand bij de som der fractioneele ramingscijfers van de belastinggroep in verslagmaand terugliep van f 35.6 m/m tot f 32.3 m/m, groeide deze achterstand van het totaal der ontvangsten aan van f 72.2 m/m tot f 74.3 m/m. Van dit bedrag komt resp. f 32.3 m/m, f 1.1 m/m, f 26.2 m/m, f 13.8 m/m en f 0.9 m/m voor rekening van de bovenvermelde groepen.

In verslagmaand bleven de ontvangsten in totaal f 14.4 m/m ten achter bij die in October 1929. Dit decres is hoofdzakelijk te wijten aan de lagere opbrengsten van de groepen belastingen, producten en allerlei middelen ad resp. f 3.3 m/m, f 3.4 m/m en f 6.5 m/m; de groepen monopolies en bedrijven leverden resp. f 0.9 m/m en f 0.3 m/m minder op.

Bij de *belastinggroep* was de opbrengst der kohierbelastingen in het afgelopen tienmaandsch tijdvak f 0.18 m/m lager dan in dezelfde periode van 1929. Deze achteruitgang, vergeleken bij de vorige verslagmaand, toen een voordeelig verschil van 6 ton kon worden geconstateerd, is een gevolg van de mindere ontvangsten in verslagmaand aan vennootschapsbelasting ad f 2.5 m/m, waardoor dit middel op het einde van verslagmaand een decres ad f 2.6 m/m verkreeg. Ook de opbrengst der verponding was in verslagmaand lager dan in October 1929, doch slechts circa $\frac{1}{2}$ ton; de ontvangsten dezer belasting in de afgelopen tien maanden overtroffen echter die in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar, als gevolg van de reeds in vorige verslagen bekend gestelde reden, met f 2.8 m/m. De ontvangsten aan personeele- en inkomstenbelasting bedroegen in verslagmaand resp. f 0.13 m/m en f 1.23 m/m meer en in het afgelopen tienmaandsch tijdvak resp. f 0.27 m/m en f 0.49 m/m meer dan in dezelfde perioden van het vorige jaar. Aan landelijke inkomsten, hoofdzakelijk verkregen uit de landrente op Java en Madoera, die in verslagmaand 4 ton hooger waren dan in de gelijknamige maand van het vorige jaar, was op het einde der maand f 1.18 m/m minder ontvangen dan op ultimo October 1929. De door bovengenoemde belastingen in totaal gevormde achterstand bij de raming liep in verslagmaand terug van f 17.5 m/m tot f 11.8 m/m. Van dezen achterstand is f 9.8 m/m te wijten aan de vennootschapsbelasting.

De indirecte belastingen vertoonen in verslagmaand wederom een zelfde ongunstig beeld als in de vorige maanden. De ontvangsten aan in- en uitvoerrechten bleven resp. f 1.63 m/m en f 0.4 m/m beneden die in October 1929 en resp. f 1.67 m/m en f 0.27 m/m beneden $\frac{1}{12}$ der jaarraming. Hierdoor was op het einde van verslagmaand het decres t.a.v. het vorige jaar opgelopen tot resp. f 16.— m/m en f 3.5 m/m en de nadeelige verschillen met de evenredige gedeelten der ramingscijfers tot resp. f 12.— m/m en f 3.6 m/m. Aan accijnzen werd in verslagmaand f 0.57 m/m minder ontvangen dan in dezelfde maand van 1929, waarvan f 0.24 m/m minder aan petroleumaccijnzen, f 0.3 m/m minder aan lucifersaccijnzen en overigen wegens minderen accijnzen op tabak en gedistilleerd. Hierdoor liep het voordeelige verschil met het vorige jaar van het totaal dezer heffingen terug tot f 1.— m/m en het nadeelige verschil met het evenredige gedeelte der met f 3.71 m/m verhoogde jaarraming op tot f 1.63 m/m. Het statistiekrecht bleef zich uiteraard ook in dalende lijn bewegen. De lagere opbrengst in verslagmaand in vergelijking met October 1929 ad f 0.14 m/m en t.a.v. $\frac{1}{12}$ der jaarraming ad f 0.12

m/m veroorzaakte op het einde der maand een decres ad $f 1.-$ m/m en een achterstand bij de raming ad $f 0.98$ m/m. Bij het zegelrecht, waarvan de maandopbrengst $f 0.09$ m/m lager was dan in October 1929, namen in verslagmaand de nadeelige verschillen met de ontvangsten in het vorige jaar en met de raming toe tot resp. $f 1.69$ m/m en $f 1.7$ m/m. Ook de slachtbelastingen gaven mindere inkomsten dan in 1929 en wel in verslagmaand $f 0.06$ m/m minder en in de afgelopen tien maanden $f 0.39$ m/m minder. De achterstand bij de raming liep bij deze belastingen op tot $f 0.64$ m/m.

Bij de *monopolies* zijn hoofdzakelijk de afnemende opbrengsten der opiumregie de oorzaak van den achteruitgang. De opbrengst van dit middel was in verslagmaand lager dan in een der vorige maanden van het loopende jaar, $f 0.71$ m/m lager dan in October 1929 en $f 0.62$ m/m lager dan 1/12 der jaarraming. Hierdoor groeide het nadeelige verschil met het vorige jaar aan tot $f 5.-$ m/m en dat met 10/12 der jaarraming tot $f 3.86$ m/m. Ook het zoutmonopolie gaf lagere uitkomsten t.a.v. het vorige jaar en wel in verslagmaand ad $f 0.23$ m/m en in de afgelopen tien maanden ad $f 1.8$ m/m, hetgeen een gevolg is van den overgang van den detailverkoop van zout aan de provincie Midden-Java. Het verschil met de raming was op het einde van verslagmaand $f 0.13$ m/m nadeelig. De pandhuizen leverden in verslagmaand $f 0.015$ m/m meer op dan in October 1929 en $f 0.1$ m/m meer dan werd geraamd. In de afgelopen tien maanden werd $f 1.67$ m/m meer ontvangen dan in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar en $f 2.86$ m/m meer dan 10/12 der jaarraming.

Bij de *productengroep* was de belangrijke achteruitgang in verslagmaand wederom te wijten aan het tinmiddel, dat $f 2.85$ m/m minder opleverde dan in dezelfde maand van het vorige jaar en $f 2.36$ m/m minder dan werd geraamd. In de afgelopen tien maanden bleven de ontvangsten uit den tinverkoop $f 14.5$ m/m beneden die in de periode Januari tot en met October 1929 en $f 15.9$ m/m beneden de raming. De steenkolenmijnen daarentegen gaven hoogere opbrengsten dan in het vorige jaar en wel in verslagmaand $f 0.02$ m/m en in de afgelopen tien maanden $f 1.04$ m/m. De totale ontvangsten bleven echter nog $f 1.97$ m/m ten achter bij 10/12 der jaarraming, waarbij valt op te merken, dat op het einde van verslagmaand nog ruim 7 ton te vorderen bleef wegens gedane leveringen. Bij de goud- en zilvermijnen in Benkoelen waren de uitkomsten iets lager dan in 1929; het decres liep op tot $f 0.24$ m/m en de achterstand bij de raming tot $f 0.2$ m/m. Het decres in de opbrengsten van het boschwezen tengevolge van de sterke prijsdaling en minderen afzet van djatihout was in verslagmaand minder groot dan in de vorige maanden, het bedroeg $f 0.175$ m/m, terwijl op het einde der maand $f 5.25$ m/m minder was ontvangen dan op ultimo October 1929. Het nadeelige verschil met de raming liep op tot $f 5.38$ m/m. Ook de rubberonderneming gaf wegens de prijsdaling van het product wederom ongunstige uitkomsten. Zij bleven in verslagmaand $f 0.38$ m/m ten achter bij October 1929, waardoor het decres t.a.v. het vorige jaar opliep tot $f 2.26$ m/m en de achterstand bij de raming tot $f 2.46$ m/m.

Bij de kina-onderneming valt in veel mindere mate hetzelfde te constateeren. Op het einde van verslagmaand was $f 0.12$ m/m minder ontvangen dan in dezelfde periode van 1929 en $f 0.26$ m/m minder dan werd geraamd.

Bij de *bedrijven* werd de achteruitgang veroorzaakt door de sterk teruggelopen ontvangsten van de S.S. en Tramwegen. De mindere ontvangsten in verslagmaand in vergelijking met October 1929 bedroeg echter slechts $f 0.24$ m/m. Daardoor liep het totaal decres op het einde der maand op tot $f 11.-$ m/m. Hiervan komt $f 9.9$ m/m voor rekening van het Java-bedrijf en wel $f 8.3$ m/m als gevolg van het sterk

verminderde goederenvervoer en $f 1.6$ m/m wegens mindere ontvangsten uit het reizigers- en bagagetransport. De achterstand bij 10/12 der jaarraming beliep in totaal $f 12.58$ m/m. De ontvangsten van den P. T. en T. dienst waren in totaal ongeveer gelijk aan die in het vorige jaar. Op het einde van verslagmaand was door het bedrijf der telegrafie ruim 1 ton minder en door het bedrijf der telefonie ruim 1 ton meer ontvangen dan op hetzelfde tijdstip van 1929. De opbrengsten van het havenwezen liepen in het afgelopen tienmaandsch tijdvak terug door den achteruitgang van het goederengeld ad $f 0.395$ m/m; uit de havenbedrijven werd $f 0.2$ m/m meer ontvangen. De totale ontvangsten overschreden 10/12 der jaarraming nog met $f 0.236$ m/m. De baggerdienst gaf bevredigende uitkomsten. De achterstand bij het vorige jaar ad ruim 3 ton is een gevolg van de in dat jaar verrichte extra-werkzaamheden voor particulieren. Het evenredige deel der jaarraming was op het einde van verslagmaand overschreden met ruim 6 ton.

Door den dienst voor W. en E. en de Landsdrukkerij werd in de afgelopen tien maanden resp. $f 0.25$ m/m en $f 0.04$ m/m meer ontvangen dan in dezelfde periode van 1929. De achterstand bij 10/12 der jaarraming ad resp. $f 0.62$ m/m en $f 0.43$ m/m houdt verband met de bij die bedrijven nog te vorderen belangrijke bedragen.

Het in verslagmaand bij de groep *allerlei middelen* tot uiting komende belangrijke nadeelige verschil met de ontvangsten in October 1929 is tot ruim $f 4.-$ m/m een gevolg van het in laatstgenoemde maand ontvangen vastrecht en cijns van mijnconcessies, welke rechten in het loopende jaar reeds in de vorige maand werden gestort. Opgemerkt kan worden, dat deze bron van inkomsten op het einde van verslagmaand $f 1.4$ m/m meer heeft opgebracht dan op ultimo October 1929. Voorts werd in verslagmaand als winstaandeel van de Billiton-Mij. $f 1.-$ m/m ontvangen tegen $f 3.-$ m/m in October 1929. In totaal werd als aandeel in de winst van deze maatschappij in het afgelopen tienmaandsch tijdvak $f 3.5$ m/m ontvangen tegen $f 7.5$ m/m in dezelfde periode van het vorige jaar. Overigens vereischen de opbrengstcijfers bij deze groep geen toelichting.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING. DE LANDBOUW ALS VERBRUIKER VAN ELECTRICITEIT.

De Heer A. Friedrich te Berlijn schrijft ons:

De landbouw vormt voor de electriciteitsbedrijven een enorm afzetgebied, dat thans nog slechts voor een klein gedeelte ontsloten is. Het gebruik van electriciteit in den landbouw beperkt zich tot nu toe in hoofdzaak tot bepaalde bezigheden in de stal, op het erf en in het huishouden (dorschen, melken, verladen, koken, strijken enz.), voorts tot verlichtingsdoeleinden. Het verrichten van arbeid op het veld, door middel van elektrische energie gaat inderdaad met grootere moeilijkheden gepaard. Hierbij zijn eigenlijk slechts de pompen voor ontwatering en besproeiing van algemeene beteekenis voor de toepassing van electriciteit, terwijl bijv. de elektrische ploeg in alle landen, ook in de Vereenigde Staten — in Californië worden proeven op groote schaal genomen — slechts sporadisch voorkomt. Uit een in Duitschland voor het jaar 1928 ingesteld onderzoek, dat 75 pCt. van de landbouwbedrijven omvatte, blijkt bijv., dat er slechts 24 elektrische ploegen aanwezig waren.

Bij deze twee groepen, die electriciteit voor den landbouw toepassen — eenerzijds voor werkzaamheden in het huishouden, op het erf en in de stal en anderzijds voor vervanging van de vele voor veldarbeid benodigde arbeidskrachten (mensch en dier) — komt nog een derde, welke zich thans in de meeste gevallen nog in een stadium van proefneming bevindt, t.w. de technische uitvindingen, waarvoor

andere krachten minder of in het geheel niet geschikt zijn. Tot deze derde groep behooren het reinigen van melk door middel van electriciteit, het gebruik van electriciteit in hoenderparken, de elektrische verlichting voor broeikassen, het bestralen van zaad en zaadvelden door electriciteit, enz.

Vereenigde Staten.

De huidige stand van ontwikkeling is, de reeds te overziene uitbreidingsmogelijkheden in aanmerking genomen, over het algemeen zeer laag. Uit een kortgeleden gepubliceerd Amerikaansch rapport¹⁾ blijkt, dat het aantal afnemers van electriciteit in den landbouw in de laatste vier jaren in den Staat New-York met ongeveer 70 pCt. is gestegen, doch dat een verdere expansie van de distributienetten en een toenemende aansluiting van nieuwe landbouwbedrijven niet voldoende is. Heden ten dage dient de electriciteit voor duizenden farmers slechts voor verlichtingsdoeleinden, terwijl zij met de honderden andere soorten van toepassing van electriciteit voor motor- en verwarmingsdoeleinden veelal niet bekend zijn. De schrijver van het verslag — H. C. Thuerk, die deel uitmaakt van de directie van de Associated Gas and Electric Concerns te New-York — acht het onvoorwaardelijk noodzakelijk, dat de stroomafnemers op het platteland betrekkelijk groote hoeveelheden electriciteit verbruiken, wil dit afzetgebied voor de betrokken electriciteitsmaatschappijen winstgevend zijn.²⁾

Tevens dient erop te worden gewezen, dat thans in de Ver. Staten pas een in verhouding zeer klein gedeelte van de landbouwbedrijven op de voorzieningsnetten van de Public Utility Companies is aangesloten, in hoofdzaak een gevolg van de buitengewone uitgestrektheid van het land. Volgens een onderzoek van de NELA (National Electric Light Association) waren in 1929 pas 558.000 farms aangesloten, hetgeen berekend naar het aantal aanwezige bedrijven — afgerond 6 miljoen — nog geen tiende deel uitmaakt. Indien ook in het vervolg de aansluiting op het platteland in hetzelfde tempo zou blijven voortgaan als tot dusverre — in 1929 bedroeg de toeneming van nieuwe stroomafnemers op het platteland 21.5 pCt. —, dan zouden in 1938 pas 3 miljoen boerderijen of 50 pCt. van het totaal, van elektrischen stroom zijn voorzien. Streken, rijk aan waterkracht en met lage stroomtarieven, staan bij het huidig peil van ontwikkeling aan het hoofd: In Californië waren reeds einde 1929 bijna 73.000 farms of 53 pCt. van het totaal geëlectrificeerd. Rekent men voor 1929 met een gemiddeld jaarverbruik van ongeveer 800 K.W.U. per farmer, dan ziet men, dat het verbruik van den Ame-

¹⁾ H. C. Thuerk: „Future Farm Loads”, Rapport, uitgebracht voor een bijeenkomst van de Commercial Section van de Empire State Gas and Electric Association te Rochester (New-York).

²⁾ Om de ontwikkeling in Amerika eenigszins te schetsen, volgen hier eenige interessante voorbeelden. Het gemiddelde stroomverbruik per maand nam bijv. bij een onderneming in het Midden-Westen van 1925 tot 1928 toe van 22 tot 66 K.W.U., hetgeen een stijging van 200 pCt. beteekent. De voornaamste gebruiksdoeleinden waren: het elektrisch fornuis, de elektrische waterpomp, de elektrische melkmachine, de aanwending van electriciteit voor het snijden van voer en het vullen van de silo's. In de meest ontwikkelde afzetgebieden gebruikt een derde gedeelte der boeren voor de twee laatstgenoemde doeleinden electromotoren met een nominale capaciteit, die varieert tusschen 3 en 5 P.K. Bij een andere maatschappij in het Zuiden der Ver. Staten steeg het jaargemiddelde van het electriciteitsverbruik per farmer van 1924 tot 1928 van 383 tot 834 K.W.U. Een maatschappij in Pennsylvanië noemt voor 205 stroomverbruikende landbouwbedrijven een toeneming van het gebruik van 640 K.W.U. in 1928 tot 747 K.W.U. in 1929. Deze cijfers zijn voor het tempo van de electricificatie van den landbouw kenschetsend, zeggen echter overigens niet veel omtrent de rol, die de electriciteit in de aangesloten streken van den Amerikaanschen landbouw heden ten dage speelt, omdat de grootte van de betreffende bedrijven niet wordt vermeld.

rikaanschen landbouw nog geen $\frac{1}{2}$ milliard K.W.U. bedroeg of slechts ongeveer 0.5 pCt. van den door de Amerikaansche public utilitymaatschappijen opgewekten stroom. In ieder geval dient er rekening mede te worden gehouden, dat ook bij het tempo van ontwikkeling als tot dusverre (jaarlijksche toeneming van het aantal afnemers in den landbouw met ongeveer 20 pCt., bovendien stijging van het stroomverbruik per afnemer met 15—20 pCt. per jaar) in 1935 de Amerikaansche boerderijen voor ongeveer 3 $\frac{1}{2}$ —4 milliard K.W.U. bij het totale stroomverbruik betrokken zullen zijn.

Indien wij de vermoedelijke totaalkomsten van deze en andere afzonderlijke opgaven voor de Ver. Staten samenvatten en tegenover de overeenkomstige Duitse cijfers stellen, die in veel grootere mate op enquêtes berusten, dan is het resultaat:

	Ver. Staten (1929)	Duitsland (1928)
Aantal boerderijen, resp. landbouwbedrijven (2 H.A. en grooter)	6 miljoen	2 miljoen
Hiervan op het electriciteitsnet aangesloten in pCt.	10	77
Gemiddeld stroomverbruik in K.W.U. per bedrijf	800	400

Het Duitse stroomverbruik bedroeg in 1928 23.3 K.W.U. per H.A. Het is helaas niet mogelijk, tegenover dit cijfer het overeenkomstige voor Amerika te stellen. Men is geneigd de volgende conclusie uit de cijfers te trekken: Indien men reeds van het standpunt van de Amerikaansche electriciteitsmaatschappijen het huidig electriciteitsverbruik van den landbouw onvoldoende vindt, dan mag dit zeker ook voor Duitsland gelden. Dit is, zooals wij nog zullen zien, inderdaad het geval.

Duitsland.

De Duitse cijfers zijn afkomstig van een enquête, die door de Vereeniging van electriciteitsbedrijven voor 1928 werd ingesteld en waaromtrent Fr. Mörtzsch uitvoerige gegevens heeft gepubliceerd¹⁾. Niet minder dan 73 pCt. van alle Duitse landbouwbedrijven waren in de rondvraag begrepen. Van dit cijfer waren 76.5 pCt. op electriciteitsnetten aangesloten, zoodat dus voor 1930 met een percentage van meer dan 80 gerekend mag worden. Even gunstig als dit feit is het volgende: Het percentage van aansluiting bij de kleine en middelmatige bedrijven is geenszins geringer dan bij de groote. Een derde verblijvend feit is, dat de aansluitingswaarde van de landbouwbedrijven in 1928 bijna 5 miljoen K.W.U. heeft bereikt. Deze aansluitingswaarde kon als volgt worden onderverdeeld:

	Aantal	Totale Aansluitings- waarde in K.W.U.	Aansluitings- waarde per gereedschap in K.W.U.
Gloeilampen	21.350.000	727.000	0.034
Motoren	1.046.000	3.770.000	3.595
Aardappelmachine	8.780	9.930	1.133
Warmwaterzolders	2.960	2.940	0.990
Kookgereedschap en huisraad	961.000	417.500	0.435
Zuivelinrichtingen	4.480	5.170	1.154
Conserveeren v. voer	135	3.100	23.000
Akkerbesproeiingsin- stallaties	394	2.900	7.360

Een minder gunstig beeld, dat het onderzoek te zien gaf, betrof het gebruik van de aansluitingswaarde. Hieromtrent werd door een afzonderlijke rondvraag een onderzoek ingesteld naar 190.000 landbouwbedrijven.

Aansluitingswaarde, stroomverbruik en gebruik.

	Gloeilampen	Electromotoren
Aantal landbouwbedrijven, waarop de rondvraag betrek- king had	190.370	190.370

¹⁾ Fr. Mörtzsch: Elektrifizierung der deutschen Landwirtschaft nach dem Stand vom Jahr 1928", Elektrizitäts-wirtschaft (orgaan van de Vereinigung der Elektrizitäts-werke) 1930, blz. 389 e.v. en blz. 523 e.v.

Aantal gereedschappen	3.044.500	162.252
Aansluitingswaarde in K.W.U. totaal	95.932	733.942
Jaarlijksche stroomafgifte totaal (K.W.U.)	33.190.000	64.787.287
Jaarlijksche stroomafgifte per gereedschap (K.W.U.)	10,9	400
Gemiddelde jaarlijksche ge- bruiksduur	346	88

Opmerkelijk is, dat het gebruik van een gloeilamp — gemiddeld ongeveer 1 uur per dag — een veelvoud van dien van den electromotor bedraagt. „Het blijkt, dat de gebruiksuren van de landbouwmotoren ten aanzien van de aansluitingswaarde buitensporig laag zijn. Er moet dringend worden gezocht naar middelen, om deze uit electriciteitseconomisch oogpunt catastrophale toestanden te verbeteren.” Aldus Fr. Mörtzsch, die als middel tot verkrijging van betere bedrijfsresultaten noemt: toenemende elektrische verlichting, speciaal in de stallen, voor kippenfokkerijen, enz., vermeerderd gebruik van motoren voor arbeid in huis en op het erf, toeneming van het aantal motoren, speciaal toeneming van het elektrisch koken. Terwijl het totale stroomverbruik van den Duitschen landbouw op grond van het onderzoek voor 1928 met 629 miljoen K.W.U. werd berekend (ongeveer 5 pCt. van de totale afgifte van de publiekrechtelijke electriciteitsbedrijven van Duitschland voor dat jaar), ligt een veelvoud van dit cijfer in het bereik van hetgeen heden ten dage reeds zonder speciale moeilijkheden technisch mogelijk is.

Bij de gemiddeld zeer lage cijfers van het stroomverbruik spreekt het vanzelf, dat landbouwbedrijven slechts sporadisch zelf tot opwekking van energie voor het eigen bedrijf zullen overgaan: daar waar speciaal een groote behoefte aan energie gedekt moet worden, zooals bijv. op groote landgoederen, in speciale bedrijven, enz., of daar, waar de voorwaarden voor het opwekken van electriciteit speciaal gunstig zijn, zooals bijv. in het voorland der Alpen, dat rijk aan waterkracht is. De bedrijfstelling van 1925 noemde 7566 landbouwbedrijven met eigen (in totaal 8310) installaties voor de opwekking van stroom, wier gezamenlijke capaciteit 49.807 K.W.U. bedroeg. De grootste cijfers kwamen daarbij voor rekening van Oost-Pruisen (overwegend grootbedrijf) en Zuid-Beieren (aanwending van waterkracht).

Voor een diepergaande internationale vergelijking ontbreekt voorloopig helaas nog het statistisch materiaal. De volgende gegevens, ontleend aan mededeelingen van groote electriciteitsmaatschappijen in verschillende landen aan de Vereeniging van electriciteitsbedrijven¹⁾, geven eenige interessante aanwijzingen.

In de volgende tabel beperken wij ons tot eenige groote Deutsche en Oostenrijksche maatschappijen, terwijl wij van de bedrijven in de overige landen slechts die noemen, die daar over het gebruik van electriciteit mededeeling doen.

Kleinverbruikers in landbouwgebieden.

Land	Electriciteitsmaatschappijen	Aantal afnemers	Stroomafgifte in mill. K.W.U.	Gemiddelde jaarlijksche gebruiksduur van de aansluitingswaarde in uren
Duitschland	Elektrizitätswerk Breslau (Silezië)	30.444	13,85	216
	A.G. Sächsische Werke..	60.059	11,99	163
	Neckarwerke A.G.	55.733	8,78	209
	Ueberlandzentrale Pommern	2.939	20,31	220
	Hannover-Braunschweigische Stromversorgungs A.G.	56.252	14,73	162

¹⁾ Gepubliceerd in „Statistik für das Jahr 1929”, uitgave van de Vereeniging der Elektrizitätswerke, Berlijn 1930.

Land	Bedrijf	Aantal afnemers	Stroomafgifte in mill. K.W.U.	Gemiddelde jaarlijksche gebruiksduur in uren
Oostenrijk	Electrizitäts-Werk Stern & Hafferl A.G....	17.800	4,08	302
	Steiermärkische Elektrizitäts-Gesellschaft..	10.092	3,53	276
	Elektrizitäts-Werk Reutte	2.680	0,94	1.391
	Niederösterreichische Elektrizitäts-Wirtschafts A.G....	19.295	3,47	143
Zweden	Malmö Stads Gas- och Elektrizitäts Verk	1.027	0,53	266
	Yngeredstors Kraft A.B., Mölndal	2.929	0,76	210
Zwitserland	Elektrizitätswerk der Stadt Zürich	1.000	3,29	2.110
Nederland	Stedelijke Fabrieken van Gas en Electriciteit, Leiden	3.882	0,88	480

Deze cijfers, die dus *uitsluitend op dat deel van de stroomafnemers* betrekking hebben, dat in *overwegend agrarische staten* woont, schijnen voor Zweden, Zwitserland en Nederland, een gemiddeld hooger gebruiksduur van de aansluitingswaarde aan te wijzen dan voor Duitschland. Wij wezen er reeds op, dat waterkrachtstreek streken, waarin vaak abonnements-tarieven in zwang zijn, die tot hooger stroomverbruik prikkelen, bij een dergelijke vergelijking bijzonder gunstig afsteken.

Conclusies.

De conclusies, die men uit de tamelijk omvangrijke Deutsche enquêtes kan trekken, zijn voor een groot deel van internationale betekenis.

Het aantal electromotoren kan nog aanzienlijk toenemen; het zwaartepunt ligt echter voor het gebruik van electromotoren, die thans nog in hoofdzaak voor het aanzetten van dorschmachines worden gebruikt, in een veelvuldiger gebruiksduur van haar aansluitingswaarde. *Kookgerei en huishoudgereedschap*, waarvan in de Deutsche landbouwbedrijven voor 1928 een totaal van ongeveer 1 miljoen werd genoemd (in werkelijkheid kan dit cijfer hooger zijn geweest), zijn in groote mate voor uitbreiding vatbaar. Houdt men bijv. elektrisch koken in den landbouw voor mogelijk — concurrentie van de gasbedrijven bestaat hier immers bijna nergens — en rekt men met een jaarlijksche behoefte aan electriciteit van 250—350 K.W.U. per persoon, dan volgt hieruit voor de 10 miljoen menschen, die in Duitschland op landbouwbedrijven van 2 H.A. en grooter wonen, een jaarlijksch verbruik van 2.5 tot 3.5 milliard K.W.U. Een groote toeneming is voorts voor de zuivelinrichtingen mogelijk. Opgemerkt dient te worden, dat de meeste elektrische zuivelinrichtingen niet op de groote maar op de kleine en middelgroote boerenbedrijven worden aangetroffen, zoodat men een groote stijging mag verwachten.

Zooals reeds aangetoond, gelden analoge vraagstukken, zooals voor Duitschland op den voorgrond werden geplaatst, ook voor de meeste andere landen van Europa. De tegenwoordige crisis veroorzaakte juist den grootsten achteruitgang in den afzet van electriciteit daar, waar de electriciteitsvoorziening aan de industrie bijzonder omvangrijk is, terwijl de afzet aan den landbouw en de particuliere huishoudingen vaak — ondanks de crisis — nog kon worden opgevoerd. *De afhankelijkheid der electriciteitsbedrijven van de conjunctuur kon door vermeerderde afgifte aan het platteland — waarvan de behoefte aan energie door crises nauwelijks wordt getroffen — in werkelijkheid worden verminderd.* Hierbij zou, daar de aansluitingsbedrijvigheid van het verreweg grootste deel van de landbouwbedrijven hierin begrepen is, in juiste *tariefpolitieke* maatregelen de hoofdvoorwaarde voor een waardevolle toeneming van de stroomvoorziening van den landbouw kunnen liggen.

AANTEEKENINGEN.

De toestand van de kunstzijde-industrie.¹⁾

De prijzen zijn thans tot een niveau gedaald, dat een jaar geleden, toen de prijsstrijd reeds vrij-uit woedde, nog onmogelijk scheen. En hieruit volgt, dat de grootste vijand van de kunstzijde-industrie de kunstzijde-industrie zelve is. Het eeuwige belangenconflict tusschen verkooper en koper — en dit is typeerend voor de kunstzijde-industrie — is bij haar veel minder scherp dan de strijd tusschen de individuele producenten. Deze strijd bestaat niet alleen bij de binnenlandsche, doch ook bij de internationale kunstzijde-industrie. Het is bekend, dat men ook in het afgelopen jaar heeft getracht dezen strijd te ontzenuwen en te onderhandelen, teneinde tot overeenstemming te komen. De belangtengestellingen zijn echter geleidelijk zoo groot geworden, dat wij elke hoop op een minnelijke schikking hebben laten varen en er dientengevolge niets om geven, wanneer de leiders van onze industrie steeds weder voor overleg bijeenkomen, zooals nog eenigen tijd geleden te Londen is geschied. Wij hebben reeds vaak de communicatie's gelezen, die na dergelijke conferenties aan de pers werden verstrekt en waarin steeds weder sprake was van veelbelovende onderhandelingen. De verwezenlijking der verwachtingen echter hebben wij tot dusverre niet gezien. De contrasten op de internationale markt zijn te groot, dan dat zij kunnen worden uitgewischt. In de eerste plaats bestaat de tegenstelling tusschen Courtaulds te Londen en het Comptoir des Textiles Artificielles te Parijs, vervolgens de verschillen tusschen Courtaulds en de Celanese en tenslotte het allergrootste contrast: dat tusschen de Italiaansche en de Deutsche kunstzijde-industrieën.

Het is echter nog niet voldoende, dat dergelijke internationale tegenstellingen bestaan, ook de contrasten tusschen de kunstzijdeproducenten in de afzonderlijke landen zijn zoo toegenomen, dat zij voorlopig een goede ontwikkeling niet alleen tegenhouden, doch tevens voor de toekomst uiterst moeilijk maken. De tegenstellingen in Italië tusschen de Snia, de Cisa en de Châtillon, de tegenstellingen in Frankrijk tusschen het Comptoir en de groep van wijlen Prof. Bronnert en tenslotte de tegenstellingen in Duitschland, zij zijn alle bekend. Hoewel de tegenstelling tusschen de AKU, resp. de Vereenigde Glanzstoff, en de I. G. Farben niet zoo algemeen op den voorgrond treedt, is toch de tegenstelling tusschen Glanzstoff en de „Borvisk“-groep des te grooter, hetgeen blijkt uit de processen, welke over patenten tusschen deze beide producenten aanhangig zijn.

Het is duidelijk, dat elke producent zijn concurrent het gras onder de voeten tracht weg te maaien. Het meest voor de hand liggende en eenvoudigste middel hiertoe is de verlaging van de verkoopprijzen. Hierdoor kwam men op het hellend vlak, dat tot de huidige débacle bij producent en consument leidde.

De producent verkoopt vaak reeds beneden den kostprijs. De consument is niet in staat eenige calculatie te maken, omdat, wanneer hij vandaag koopt, morgen reeds een andere verkooper kan komen, die hem de zoo juist gekochte goederen met een reductie van 10 pCt. of meer aanbiedt. Hoe moet hij nu zelf verkopen, wanneer zijn concurrent misschien eenige uren later veel goedkoper heeft ingekocht. Dat de verbruiker derhalve met de zoo buitengewoon lage prijzen voor kunstzijde niet bijzonder in zijn schik is, is te begrijpen, daar de onbestendigheid van de markt zijn zaken veel moeilijker maakt dan stabiele, zij het dan ook hogere prijzen. Hij weet dan ten minste, dat zijn concurrent de grondstof even duur moet betalen.

Al verkoopt de kunstzijdeproducent vandaag onge-

veer 180 „denier“ prima inslag op spoelen tot R.M. 3.80, dan kan hij toch nooit kunstzijde tot dezen prijs fabriceren. Vroeger rekende men bij dergelijke goederen met een kostprijs van R.M. 4.80. Zelfs in Italië, waar, zooals bekend, de loonen aanzienlijk lager zijn, kan deze stof niet beneden R.M. 4.— per KG. worden geproduceerd. Er is in de kunstzijde-industrie wel gerationaliseerd, vraag echter niet hoe. Wanneer beweerd wordt, dat de kostprijs door rationalisatie met 20—25 pCt. is verlaagd, dan is dat niet juist. Het is waar, men heeft op de chemici bezuinigd en ze door analysten vervangen. Men heeft ingenieurs ontslagen en ze door werktuigkundigen vervangen. In plaats van 5 spinners werden er vier tewerkgesteld, men heeft de niet direct productieve uitgaven zooveel mogelijk beperkt, heeft de proeflaboratoria gesloten, de fabrieken, die niet rendabel waren, van de hand gedaan, dit alles heeft de productiekosten wel vermindert, echter niet in die mate, dat hierdoor de enorme prijsverlagingen ook maar eenigszins konden worden ondervangen.

De verkeerde politiek bestond hierin, dat men in den goeden tijd veel te sterk heeft uitgebreid, ten deele in de veronderstelling, dat de vraag naar en het verbruik van kunstzijde spoedig weder zoo zouden toenemen als in de dagen van den kunstzijde „honger“, ten deele omdat menig leider op een verantwoordelijke plaats zal hebben gedacht: wanneer eenmaal de vraag naar kunstzijde zal afnemen, dan gaat het om een quotenstrijd en hiervoor wil ik tijdig met mijn productiecapaciteit gereed zijn. Wanneer men in het oog houdt, dat bijv. de Heer Gualino niet slechts ernstig sprak over een programma van 100.000 KG. per dag, doch ook dienovereenkomstig bouwde, wanneer men bedenkt, wat voor wedrennen niet alleen vijandige broeders, doch ook bevriende ondernemingen, zooals Glanzstoff en Enka voor de Breslausche fabriek op touw zetten, die reeds in aanbouw den doodskiem bij zich droeg en hoe de bankiers als lachende derden daarbij stonden, dan ziet men thans, post festum, waartoe dit heeft geleid. Verdere voorbeelden behoeven wij wel niet te vermelden, zij zijn algemeen bekend.

Echter hebben niet alleen de uitbreidingen veel geld gekost, waarvoor de rente thans niet kan worden betaald, ook voor nieuwe chemische procédés werden onkosten gemaakt, welke aan de gestelde verwachtingen zich hebben beantwoord. Men denke slechts aan de Celta en aan de Lilienfeld-zijde. Ook op het gebied van de fabricatie van acetaatzijden had men handiger kunnen optreden. Men bedenke slechts, dat jaren geleden van verschillende zijden, niet alleen door scheikundigen, doch ook door ervaren economen, de gedachte van een kunstzijdepatentgemeenschap of iets dergelijks werd gepropageerd. Een dergelijke gemeenschap zou niet alleen veel onderlingen strijd en nutteloos verspilte proceskosten, doch ook millioenen en nog eens millioenen kosten voor de te zelfder tijd gelijk genomen proeven hebben bespaard. In de eerste plaats had men zich bijv. in het geval van de Aceta dienen af te vragen, of men niet van zijn relaties met de Gillet-Bernheim-groep in zooverre zou kunnen profiteeren, om zich tegen een dragelijke licentie van een reeds beproefd procédé tot fabricatie van acetaatzijde te verzekeren. Het spreekt vanzelf slechts tot dragelijke voorwaarden, want de voorwaarden, waarop de groep Bernheim-Gillet aan de Deutsche Rhodiaseta haar procédé heeft overgedaan, zijn naar onze meening te duur en zullen wel steeds nadeelig op het bedrijf dezer maatschappij blijven drukken.

Wanneer de Aceta thans haar doel door eigen kracht heeft bereikt en een goede zijde produceert, dan zijn toch de tot dusver gemaakte kosten zoo groot, dat zij, afgelost, nog gedurende lange jaren op de fabricatiekosten van haar acetaat-zijde moeten drukken. En waartoe dit alles? Volgens onze meening

¹⁾ Deze beschouwing is met toestemming van den heer H. Jentgen ontleend aan zijn artikel in het bekende tijdschrift „Die Kunstseide“. Uiteraard heeft zijn zienswijze vooral op de Deutsche industrie betrekking. (Red.)

daarom, omdat bij dergelijke aangelegenheden de technicus te weinig medezeggenschap bezit. Ook hier komen wij weder tot een punt, waaraan in de kunstzijde-industrie meer aandacht besteed diende te worden. Want zou niet ook een van de diepere oorzaken voor den huidige hachelijken toestand hierin liggen, dat schijnbaar geen leidende plaats in de fabrieken door scheikundigen of ingenieurs van betekenis wordt bekleed. Te vinden zijn zij stellig in de afzonderlijke fabrieken, maar men laat ze te weinig aan het woord, resp. zij schijnen niet steeds te kunnen opklimmen. Men zou namelijk niet kunnen verklaren, waarom anders in plaats van beproefde krachten uit het bedrijf bij het scheppen van nieuwe leidende technische posities buitenstaanders worden genomen, wier textielkennis nauwelijks boven het verschil tusschen inslag en ketting uitgaat. Waarheen tenslotte een al te zeer commerciële ingestelde leiding voert, dat toonen juist de vele mislukte investeringen en de overschatting van de procédés.

Wat kan er nu gebeuren om den toestand in de kunstzijde-industrie te verbeteren? Ten aanzien van onderlinge overeenstemming, vaststelling van contingenten en minimum-prijzen staan wij zeer sceptisch, nadat de steeds weer ondernomen pogingen tot dusverre niet het minste resultaat hebben opgeleverd. Een zoo groot mogelijke bezuiniging bij het productieproces, om ondanks de economische crisis een winstgevend omzet te verkrijgen, is eveneens nauwelijks mogelijk, omdat van vandaag op morgen geen nieuwere rationeel werkende machines kunnen worden geconstrueerd en zoo worden beproefd, dat men het bedrijf op basis hiervan kan veranderen. Doch zelfs indien dit mogelijk ware; hoe moesten de kunstzijdefabrieken dan thans aan het benodigde kapitaal komen?

In het algemeen dus een treurig beeld. Men doet goed om met vele mogelijkheden zoolang rekening te houden, totdat de algemeene economische wereldcrisis voorbij is en totdat bij een verbetering van het bedrijfsleven ook de kunstzijde-industrie weder kan opleven.

De discontoverlaging van De Nederlandsche Bank.

De discontoverlagingen, die achtereenvolgens in New-York, Parijs en Zwitserland hebben plaatsgevonden, zijn thans ook gevolgd door een verlaging van het rentetarief van onze centrale bank. Daarmede is het disconto van De Nederlandsche Bank op een niveau gekomen, dat het laagste is, dat na den oorlog is bereikt. In een periode van nog geen twee jaren is ons disconto met niet minder dan 3 pCt. gedaald, zooals uit de volgende tabel blijkt.

	25 Maart 1929	31 Oct. 1929	15 Nov. 1929	16 Jan. 1930	7 Maart 1930	25 Maart 1930	4 Oct. 1930	24 Jan. 1931
Wisseldisconto	5½	5	4½	4	3½	3	—	2½
Beleening van effecten	6	5½	5	4½	4	—	3½	3
Voorschotten in rek.-crt. . .	7	6½	5½	4½	4	—	3½	3

Overigens komt deze maatregel niet onverwachts. Reeds langen tijd bewoog het particuliere disconto zich ver beneden het officiële tarief. Beschouwt men nog eens de grafiek in E.-S. B. van 7 Jan. (blz. 31), dan blijkt dit wel heel duidelijk. Bovendien is de positie van de N. B., wat den goudvoorraad en de deviezenportefeuille betreft, zeer gunstig. Ook na deze disconto-verlaging blijft de marge tusschen het particuliere en officiële disconto nog aanzienlijk en men vraagt zich af, of deze zesde disconto-verlaging sedert 31 October 1929 de laatste is geweest. Hierover valt thans nog niets te zeggen, daar dit voornamelijk bepaald wordt door de ontwikkeling van de conjunctuur, de positie van de belangrijkste internationale geldcentra en niet in het minst van die van onze eigen geldmarkt.

De wereldhandel in 1929 en in de eerste 8 maanden van 1930.

De belangrijkste uitkomsten van de analyseering van den wereldhandel in 1929, die door den Volkenbond zijn gepubliceerd¹⁾, kunnen in het kort als volgt worden samengevat:

a. De wereldhandel, in dollars uitgedrukt, was in 1929 1 à 2 pCt. grooter dan in 1928, terwijl de wereldprijzen met 2 of 3 pCt. zijn gedaald, zoodat het kwantum geruilde goederen ongeveer 4 pCt. meer heeft bedragen dan in 1928.

b. De waarde van den Europeeschen uitvoer is in 1929 met 3.6 pCt. gestegen, terwijl de uitvoer van de andere werelddeelen gelijk is gebleven of achteruit is gegaan. De werelddeelen, die de markantste wijzigingen vertoonden, zijn Noord-Amerika en Latijnsch-Amerika (resp. 2.3 en 2.7 pCt.).

c. De waarde van den invoer van alle werelddeelen is, met uitzondering van Oceanië, in 1929 gestegen. Europa registreerde de kleinste stijging in waarde (1.1 pCt.) en Noord-Amerika en Afrika de grootste (resp. 4.4 en 6 pCt.).

d. Het aandeel van Europa in den wereldhandel, welke in 1926 een laagtepunt had bereikt (49.6 pCt.), is sedertdien geleidelijk gestegen tot 52.2 pCt. in 1929. Het aandeel van Noord-Amerika en van Azië (17.5 en 14.5 pCt. in 1929) is in den laatsten tijd ietwat gedaald.

e. De prijsdaling was in 1929 zeer onregelmatig; plantaardige voedingsmiddelen en onbewerkte weefstoffen zijn veel meer in prijs gedaald dan de fabrieken, terwijl de gemiddelde prijzen voor vleesch, kolen, ijzer en eenige niet-ijzerhoudende metalen veel hooger waren dan in 1928.

f. De uitvoerhandel van de landbouwstaten onderging in 1929 den invloed van de prijsdaling der voornaamste voortbrengselen dezer landen. De meeste van de graan-produceerende landen hebben bovendien te lijden gehad van kleine oogsten, terwijl de Europeesche oogsten betrekkelijk groot waren. De Europeesche graanaankopen in de andere werelddeelen zijn gedaald; terwijl anderzijds Indië en China als belangrijke koopers van graan optraden. De netto invoeren van graan in Azië zijn meer dan verdubbeld.

g. De Vereenigde Staten, Groot-Brittannië, Frankrijk en de meeste andere crediteurenstaten hebben hun kapitaaluitvoer verminderd en een veel grooter gedeelte van de nationale inkomsten dan in 1928 voor consumptie of belegging in eigen land bestemd. Hun invoer is toegenomen en hun uitvoer is gedaald of in mindere mate gestegen dan de invoer. Dientengevolge werd hun handelsbalans meer passief (of minder actief) dan in 1928.

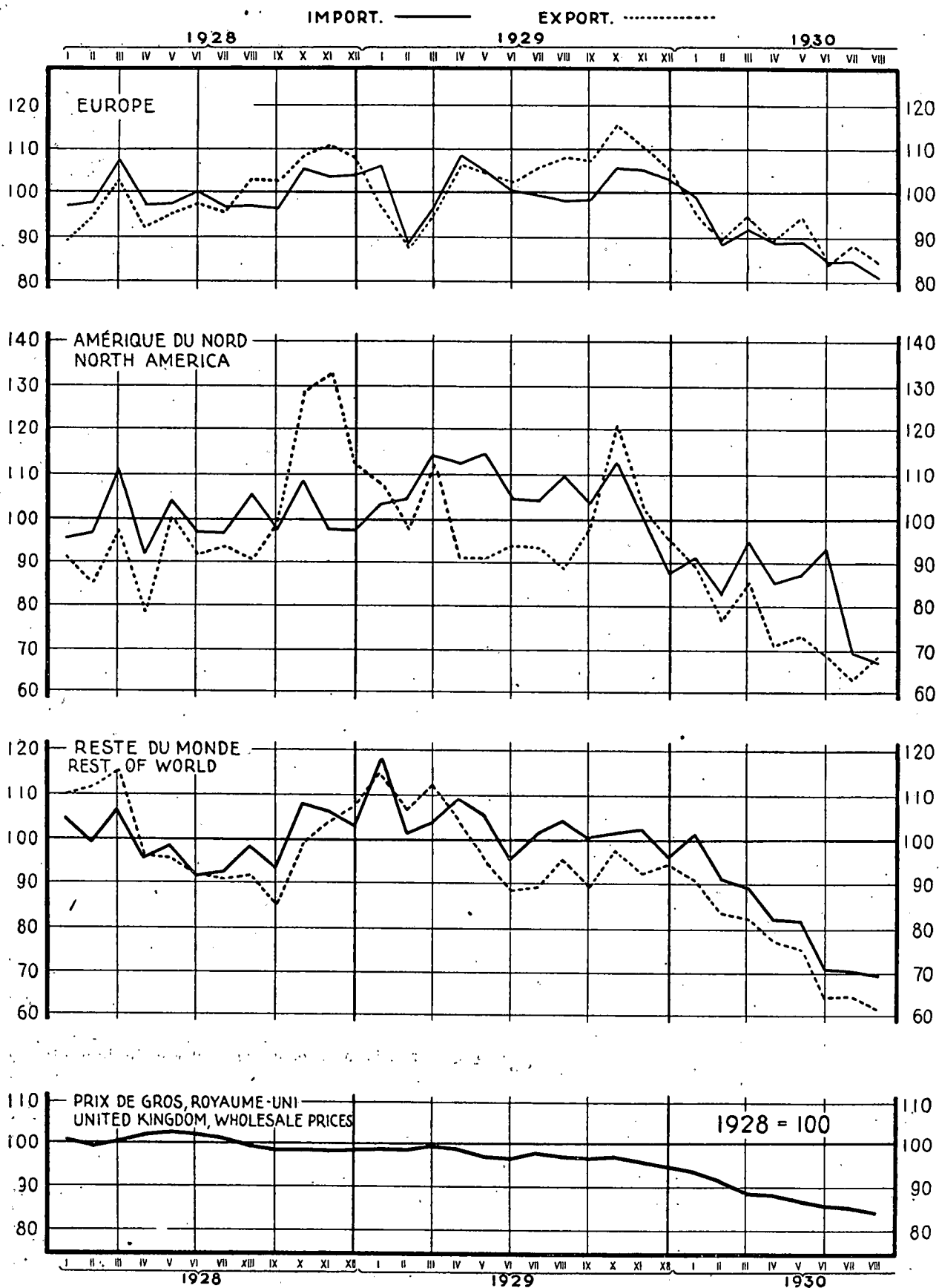
h. De verstijving van de internationale geldmarkt deed zich vooral gevoelen in die landen van Europa, die geld moeten leenen en waarvan de meesten hun invoer hebben moeten verminderen en hun uitvoer doen toenemen. In het tweede halfjaar zijn de handelsbalansen van Duitschland, Polen, Hongarije, Roemenië, Joego-Slavië en enkele andere landen actief geworden. De betrekkelijk overvloedige graanoogsten hebben tot deze verandering medegewerkt.

Aan den anderen kant hebben bepaalde niet-Europeesche landbouwstaten, waarvan de uitvoer om hierboven vermelde redenen is verminderd, hun invoer verhoogd. Uit hoofde van credietmoeilijkheden waren de meesten dezer landen genoodzaakt hun schulden door gouduitvoer of door betaling uit hun tegoed in het buitenland te vereffenen.

i. Bijna alle landen, die in hoofdzaak afhankelijk zijn van mijnbouw- en petroleumproductie, gaven in 1929 een belangrijke toeneming van hun buitenland-schen handel te zien. Het kwantum van hun uitvoer

¹⁾ Zie Deel I „Aperçu Général du Commerce Mondial” van het „Mémorandum sur le Commerce International et sur les Balances des Paiements 1927—1929”.

VALEURS DU COMMERCE, PAR MOIS (moyenne mensuelle, 1928 = 100).

is toegenomen, in hoofdzaak tengevolge van rationalisatie van de productie, terwijl sommige hunner producten betrekkelijke hoge prijzen hebben bereikt. Hun invoer is eveneens hooger geweest dan in 1928.

j. De samenstelling van den handel gedurende de jaren 1927, 1928 en 1929 heeft den invloed ondergaan van de algemeene verhooging van den levens-

standaard en van de gelijktijdige toeneming van de spaargelden. De handel in fabrikaten is het sterkst toegenomen. De handel toonde een verschuiving naar de betere kwaliteiten en de kostbaarste artikelen, terwijl anderzijds de handel in goederen, bestemd voor de eerste levensbehoefden, zoals de voortbrengselen van de wol- en katoenindustrie, weinig vooruit is ge-

gaan en in sommige gevallen zelfs achteruit is gelopen. Evenwel nam de handel in productiemiddelen, meer in het bijzonder in machines, snel toe.

Uit hoofde van de ongelijkmatige verdeling van het aanbod van nieuw kapitaal in 1929, waarop hierboven de aandacht wordt gevestigd, komen deze tendensen sterk tot uiting in den handel van sommige landen in den loop van het betreffende jaar, terwijl andere landen — meer in het bijzonder de landen van Midden- en Oost-Europa, die geld leenen — hun behoeften aan fabrikaten hebben moeten inkrimpen (zoowel wat consumptiegoederen als wat productiemiddelen betreft). Niettemin zijn de fabrikaten in den wereldhandel ook in 1929 blijven toenemen, een feit, dat gedeeltelijk moet worden toegeschreven aan de betreffende prijsbewegingen en gedeeltelijk aan de ontwikkeling van den handel in deze artikelen tusschen de industriële landen.

k. In dit verband dient opgemerkt te worden, dat de handel tusschen de landen van Europa sneller schijnt toe te nemen dan de handel tusschen Europa en de andere werelddeelen. In 1929 werkten de stijging van den afzet van voedingsmiddelen door de landbouwstaten in de industriële landen van Europa en een tijdelijke toeneming van den kolenhandel mede tot de toeneming van den handel tusschen de landen van Europa. Een bepaald aantal landen buiten Europa hebben in den loop van hetzelfde jaar hun uitvoer naar Europa beperkt. De sterkste daling geeft Canada te zien, wiens uitvoer naar Europa van \$ 657.000.000 tot \$ 435.000.000 is gedaald, tengevolge van een daling van de graanverkoop.

* * *

Bij de beschouwing van de hierboven opgesomde conclusies, moet er rekening mede worden gehouden, dat in den loop van 1929 het punt bereikt en overschreden is, dat een periode van hoogconjunctuur afsluit. De ommekeer heeft te laat in dat jaar plaats gevonden, om een aanzienlijken invloed op de jaarcijfers van de handelsbeweging te kunnen uitoefenen. Niettemin doen de vorenstaande grafieken, die wij eveneens uit de publicatie van den Volkenbond hebben overgenomen (vandaar de Fransche tekst), de snelle vermindering van de handelsbeweging in 1930 zien. Deze grafieken zijn gebaseerd op de maandelijksche handelsstatistieken van 45 landen, die in 1929 ongeveer 88 pCt. van den wereldhandel omvatten¹⁾; deze cijfers, voor het meerendeel voorloopig, hebben betrekking op de periode van het begin van 1928 tot Augustus 1930. Daar men niet beschikte over de maandelijksche indices van de prijzen van goederen van den buitenlandschen handel, heeft men het indexcijfer van groothandelsartikelen van den Board of Trade genomen, dat weinig beïnvloed wordt door de douanerechten.

De grafieken toonen, dat gedurende de eerste 8 maanden van 1930, de daling van de handelswaarde veel sterker is geweest dan die van de groothandelsprijzen. Dit wijst er op, dat een daling in het quantum heeft plaats gevonden. Men kan zelfs de veronderstelling maken, dat de daling van het quantum markanter is geweest dan de vergelijking zou doen vermoeden, want daar het Britsche indexcijfer van groothandelsartikelen gebaseerd is vooral op voedingsmiddelen en grondstoffen, waarvan de prijs meer is gedaald dan van fabrikaten, overdrijft deze vergelijking zonder twijfel de gemiddelde prijsdaling van de goederen van den buitenlandschen handel.

Het prijsverloop verklaart eveneens, waarom de waarde van de Europeesche uitvoeren, die vooral op

¹⁾ Het aantal landen van Europa bedraagt 25, of 99 pCt. van den Europeeschen handel. De overeenkomstige cijfers zijn voor Noord-Amerika: 2 landen (Ver. Staten en Canada) en 99 pCt., voor het overige van de wereld 18 landen en 61 pCt. Behoudens weinig belangrijke uitzonderingen hebben de cijfers, waaraan de grafieken ten grondslag liggen, alleen op goederen betrekking (de speciale handel).

fabrikaten betrekking heeft, in den laatsten tijd minder gedaald is dan die van den Europeeschen import en waarom een tegengestelde tendens in de landen van de derde grafiek (de wereld met uitzondering van Europa en Noord-Amerika) heeft plaats gevonden, landen, welke vooral voedingsmiddelen en grondstoffen ruilen tegen fabrikaten.

Tengevolge van den wederzijdschen ruil van fabrikaten tusschen de Europeesche landen, vertegenwoordigen deze goederen een veel grooter percentage van den Europeeschen handel dan van den handel met de andere werelddeelen. Het spreekt dus vanzelf, dat de totale handelsbeweging van Europa minder is gedaald dan die van deze werelddeelen. Inderdaad schijnt het aandeel van Europa in den wereldhandel te zijn gestegen en van een gemiddelde van ongeveer 52 pCt. in 1929 opgelopen te zijn tot 58 pCt. in Juli en Aug. 1930.

Emissies in 1930.

De aandelen, obligatiën enz., welke h. t. l. gedurende 1930 bij openbare inschrijving zijn aangeboden, zijn als volgt over de verschillende categorieën geldnemers verdeeld (alles in duizenden guldens reëel).

	Jaartotaal	Aandelen	Obligatiën en andere vaste rentedragende fondsen
Staatsleeningen ¹⁾	f 217.698	f —	f 217.698
Prov. en Gemeentel. leeningen ²⁾	125.550	—	125.550
Bank- en Credietinstellingen	15.451	467	14.984
Hypotheekbanken	5.157	1.239	3.918
Hyp. Bk. tevens Bk. en Cred. inst.	4.608	—	4.608
Industriële Ondernemingen .	75.698	12.702	62.996
Electr., Gas-, Tel., Telegr. en Waterl. Mij. ³⁾	37.998	4.841	33.157
Handelsondernemingen	400	—	400
Mijnbouwondernemingen	14.885	625	14.260
Rubber-Maatschappijen	3.191	3.191	—
Scheepvaart-Maatschappijen . .	12.213	—	12.213
Suikerondernemingen	1.940	—	1.940
Petroleumondernemingen	14.850	—	14.850
Div. Cultuurondernemingen . .	1.574	1.574	—
Diversen	30.775	4.251	26.524
Spoorweg-Maatschappijen	14.738	—	14.738
Tramweg-Maatschappijen	2.494	—	2.494
Kerkelijke leeningen ⁴⁾	19.118	—	19.118
	598.338	28.890	569.448

¹⁾ Exclusief schatkistbilj. en -promessen, waarvan in 1930 f 36.483 (nom.) meer werden uitgegeven dan afgelost.

²⁾ Exclusief conversie f 55.325 (nom.)

³⁾ " " " " 3.132 "

⁴⁾ " " " " 5.232 "

Deze emissies kunnen als volgt naar de landen van herkomst worden gespecificeerd (in duizenden guldens reëel):

	Jaartotaal	Aandelen	Oblig. enz.
<i>Nederland:</i>	f	f	f
Prov. en Gemeentel. leeningen ¹⁾	119.689	—	119.689
Bank- en Credietinstellingen .	7.347	467	6.880
Hypotheekbanken	1.239	1.239	—
Industriële Ondernemingen . .	33.071	10.153	22.918
Electr., Gas-, Tel., Telegr. en Waterl. Mij. ²⁾	3.880	1.068	2.812
Handelsondernemingen	400	—	400
Rubber-Maatschappijen	3.191	3.191	—
Scheepvaart-Maatschappijen . .	9.750	—	9.750
Suikerondernemingen	1.940	—	1.940
Petroleumondernemingen	14.850	—	14.850
Diverse Cultuurondernemingen	1.574	1.574	—
Diversen	17.848	3.971	13.877
Spoorweg-Maatschappijen	9.800	—	9.800
Kerkelijke leeningen ³⁾	8.015	—	8.015
	232.594	21.663	210.931

¹⁾ Excl. conversie f 50.525 (nom.). ²⁾ Excl. id. f 3.132.

³⁾ Excl. id. f 3.367.

Ned.-Indië:

Staatsleeningen	111.643	—	111.643
Prov. en Gemeentel. leeningen ¹⁾	1.856	—	1.856
Mijnbouwondernemingen	625	625	—
Diversen	1.997	280	1.717
	116.121	905	115.216

¹⁾ Excl. conversie f 4.800 (nom.).

<i>Amerika:</i>			
Electr., Gas-, Tel., Telegr.- en	9.381	3.773	5.608
Waterl. Mijnen	2.550	2.550	—
Industriële Ondernemingen ..	11.931	6.323	5.608
<i>België:</i>			
Staatsleeningen	9.575	—	9.575
Industriële Ondernemingen ..	11.923	—	11.923
Electr., Gas-, Tel., Telegr.- en	12.410	—	12.410
Waterl. Mijnen	672	—	672
Mijnbouwondernemingen	1.150	—	1.150
Diversen	1.022	—	1.022
Kerkelijke leeningen	36.752	—	36.752
<i>Brazilië:</i>			
Staatsleeningen	5.760	—	5.760
<i>Canada:</i>			
Spoorweg-Maatschappijen ...	4.938	—	4.938
<i>Chili:</i>			
Staatsleeningen	5.806	—	5.806
Prov. en Gemeentel. leeningen	3.505	—	3.505
	9.311	—	9.311
<i>Congo:</i>			
Mijnbouwondernemingen	4.388	—	4.388
<i>Cuba:</i>			
Staatsleeningen	7.350	—	7.350
<i>Duitschland:</i>			
Staatsleeningen	65.700	—	65.700
Bank- en Credietinstellingen	5.679	—	5.679
Hypotheekbanken	1.638	—	1.638
Hyp. Bk. tevens Bk. en Cred. inst.	4.608	—	4.608
Industriële Ondernemingen ..	25.260	—	25.260
Electr., Gas-, Tel., Telegr.- en	10.545	—	10.545
Waterl. Mijnen	9.200	—	9.200
Mijnbouwondernemingen	9.780	—	9.780
Diversen	2.494	—	2.494
Tramweg-Maatschappijen ...	7.563	—	7.563
Kerkelijke leeningen ¹⁾	142.467	—	142.467
¹⁾ Excl. conversie f 1.165 (nom.).			
<i>Finland:</i>			
Hypotheekbanken	2.280	—	2.280
<i>Frankrijk:</i>			
Scheepvaart-Maatschappijen ..	2.463	—	2.463
<i>Hongarije:</i>			
Kerkelijke leeningen	985	—	985
<i>Italië:</i>			
Electr., Gas-, Tel., Telegr.- en	1.783	—	1.783
Waterl. Mijnen	1.028	—	1.028
Kerkelijke leeningen ¹⁾	2.811	—	2.811
¹⁾ Excl. conversie f 700 (nom.).			
<i>Luxemburg:</i>			
Staatsleeningen	3.366	—	3.366
Industriële Ondernemingen ..	2.895	—	2.895
	6.261	—	6.261
<i>Noorwegen:</i>			
Bank- en Credietinstellingen	2.425	—	2.425
<i>Oostenrijk:</i>			
Staatsleeningen	5.700	—	5.700
Kerkelijke leeningen	506	—	506
	6.206	—	6.206
<i>Spanje:</i>			
Staatsleeningen	2.798	—	2.798
<i>Zwitserland:</i>			
Prov. en Gemeentel. leeningen	500	—	500

MAANDCIJFERS.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	November 1930		November 1929	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders waarvan door de H.-bank plaatselijk	48.925	f 2.994.202.000	55.175	f 3.380.980.000
Ter voldoening van Rijksbelasting	36.827	„ 2.649.825.000	42.591	„ 3.006.677.000
	1.262	„ 11.349.000	1.697	„ 16.117.000

OVERZICHT VAN DE INDISCHE MIDDELEN.
(In Guldens).

	October 1930	1e tien maanden 1930	1e tien maanden 1929
<i>Belastingen.</i>			
Pachten	14.264	187.082	144.801
Invoerr. incl. Landsgoed.	6.010.133	64.742.457	80.781.964
Uitvoerr. incl. Landsgoed.	862.813	7.776.654	11.292.867
Accijnzen	3.277.109	36.135.586	35.134.217
Andere ontv. I. U. en A. ...	23.471	240.922	255.248
Statistiekrecht	405.789	4.347.294	5.394.301
Personeele belasting	693.496	4.243.138	3.972.899
Inkomstenbelasting	6.294.789	41.447.655	40.985.996
Vennootschapsbelasting ..	6.713.524	29.374.468	31.972.885
Oorlogswinstbelasting ..	457.855	448.687	1.172.174
Opgeheven productenbel. ..	64	31.151	106.261
Verponding	329.614	7.660.773	4.829.502
Recht van openb. verkoop.	254.168	2.689.689	2.181.224
Zegelrecht	1.062.464	10.255.627	11.952.299
Overschr. van vaste goed.	215.634	2.246.839	2.212.259
Recht v. succ. en overgang	43.764	307.457	1.038.710
Vergunning speeltafels ..	11.229	78.488	100.798
Slachtbelastingen	550.585	5.606.529	5.999.790
Bijzondere bel. buitengew.	5.133	132.055	165.513
Hoofdgeld	2.589	68.577	74.169
Landelijke inkomsten	4.252.694	30.937.256	32.117.902
Belasting op loterijen	1.446	430.782	619.158
Totaal	31.482.627	249.369.166	272.292.415
<i>Monopolies.</i>			
Opium excl. opiumfabriek	2.709.648	29.502.034	34.563.401
Zout	1.355.860	12.656.603	14.465.331
Pandhuizen	1.973.881	21.534.578	19.864.140
Totaal	6.039.389	63.693.215	68.892.872
<i>Producten.</i>			
Kina	9.782	499.794	618.021
Landscaoutchoubedrijf ..	231.253	3.130.235	5.446.750
Boschwezen	1.568.669	13.648.440	18.900.166
Goud	104.039	1.058.918	1.297.381
Tin	1.769.857	25.351.425	39.865.376
Steenkolen	1.361.955	12.585.252	11.545.351
Totaal	5.045.555	56.324.064	77.673.045
<i>Bedrijven.</i>			
Havenwezen	729.900	12.581.871	12.776.942
Baggerdienst	365.625	3.576.035	3.893.541
Landsdrukkerij	292.490	1.080.260	1.038.035
Post-, Telegr.- en Tel. dienst	2.653.395	26.400.330	26.372.171
Spoor- en Tramwegen	6.605.634	60.167.167	71.170.059
Waterkracht en Electricit.	169.077	1.603.444	1.352.671
Totaal	10.816.121	105.409.107	116.603.419
<i>Allerlei middelen.</i>			
Aand. ijd. winst N.V. „Gem. Mijnb. Mij. Billiton” ..	1.000.000	3.500.000	7.500.000
Aandeel ijd. winst van de Javaasche Bank	—	3.599.839	3.261.403
Afstand van grond	192.852	2.845.092	3.103.555
Mijnconcessies	68.140	5.881.211	4.490.622
Boeten en verbeurdverkl.	136.185	1.353.121	1.252.839
Leges en salarissen, ontvang. d. de griffiers v/d. versch. rechtscoll. ...	41.301	380.495	353.351
Heffing terzake van gesl. werkovereenkomsten ..	31.430	429.402	564.716
Opbr. Wees- en Boedelkam.	123.240	549.445	622.750
Kadaaster	33.121	381.334	320.018
Afkoop heerdienst. B.G.	401.325	5.857.770	5.536.219
Schoolgelden	489.536	4.611.437	4.409.610
Ontv. groote ziekeninrichtingen en krankzinnigengestichten	89.491	908.188	862.296
IJK van maten en gew. ...	50.762	485.888	413.652
Verk. en verh. van huizen	193.788	1.907.320	1.866.260
Ontv. waterleidingen	157.064	603.334	928.191
Bakengelden	250.121	2.502.464	2.597.344
Loodsgelden	267.153	2.799.844	2.815.801
Diversen	235.158	4.190.018	4.077.294
Totaal	3.760.667	42.786.202	44.975.921
Totaal generaal	57.144.359	517.581.754	580.437.672

¹⁾ Teruggegeven belastinggelden.

Datum	Productie en Handel.																							
	Productie.						Invoer *)						Uitvoer *)											
	Steenkolen 1)	Scheepsbouw 2)	Aanbevelingen 3)		Indexcijfer der werkloosheid	Totaal	Totaal	Onbewerkte en halfbr.	Fabrikaten	Totaal	Fabrikaten	Grondstoffen	Gloeilampen	Radio	Kunstzijde	Margarine	Kaas	Groenten	Invoeroverschot					
			Totaal	Fabrieksbouw																Totaal	Fabrikaten	Totaal	Fabrikaten	Totaal
1000 tons	1000 B. R.T.	in mill. gld.	in mill. gld.	in mill. gld.	in 1000 tons	in 1000 tons	in 1000 tons	in 1000 tons	in 1000 tons	in 1000 tons	in 1000 tons	in 1000 tons	in 1000 tons	in 1000 tons	in 1000 tons	in 1000 tons	in 1000 tons	in 1000 tons	in 1000 tons					
1925	593	101	9.55	0.36	8,1	205	1.444	365	151	164	52	631	24	395 ⁴	1.833	31	73	237	1.280	7.7	6.6	36.5	54	
1926	737	148	11.33	0.39	7,3	203	1.642	390	146	193	52	899	28	325 ⁴	1.484	100	279	444	1.744	7.9	7.0	35.9	58	
1927	791	172	11.07	0.48	7,5	212	1.630	413	158	210	58	751	29	318 ⁴	1.621	173	766	579	2.158	7.7	8.1	38.8	54	
1928	910	177	13.35	0.57	5,6	224	1.721	425	166	225	67	849	27	573	1.988	336	1.903	633	2.431	7.4	7.7	43.8	58	
1929	965	198	14.84	0.68	6,5	229	1.824	433	166	228	72	895	27	503	2.318	875	6.788	717	2.271	6.0	8.0	45.9	63	
Jan.	980		10.37	0.31	16,2	233	1.531	416	152	212	68	813	26	676	2.937	627	5.474	572	2.071	5.2	7.0	43.0	81	
Feb.	841	164	11.55	0.84	17,2	178	1.055	294	124	147	55	544	19	527	2.450	546	4.720	584	1.916	5.1	5.5	32.0	53	
Mrt.	936		14.15	0.80	13,0	216	1.092	350	175	237	77	655	25	655	2.980	852	7.747	783	2.391	7.3	8.1	40.5	41	
Apr.	945		16.10	1.13	2,8	234	1.566	448	169	303	75	922	30	454	2.067	736	6.049	715	2.246	5.1	7.3	36.0	65	
Mei	955	172	26.67	1.88	2,4	236	2.060	436	175	250	79	1.017	29	460	2.398	886	7.666	761	2.458	6.1	7.9	35.6	61	
Juni	921		15.62	0.44	2,1	230	2.121	466	165	217	76	976	27	363	1.731	969	7.485	750	2.466	6.1	9.4	39.0	65	
Juli	1.024		15.27	0.39	2,4	241	2.237	493	170	246	77	1.018	27	395	1.824	776	5.725	746	2.324	5.7	9.3	56.5	71	
Aug.	984	224	16.46	0.68	2,5	247	2.327	565	183	278	79	997	27	563	2.761	999	7.123	776	2.388	6.8	9.5	72.5	64	
Sept.	958		11.37	0.74	2,5	231	2.058	501	182	218	70	992	27	506	2.249	994	6.935	780	2.395	5.7	9.1	66.8	49	
Oct.	1.071		14.12	0.60	2,7	258	2.031	454	185	221	78	941	30	576	2.554	1.175	8.863	787	2.473	6.1	9.2	58.0	73	
Nov.	1.002	232	12.10	0.25	4,2	238	1.963	404	166	213	71	977	27	455	2.001	1.001	6.977	636	1.953	7.3	7.3	39.5	72	
Dec.	958		14.28	0.06	9,8	214	1.888	384	144	198	65	885	25	402	1.863	944	6.695	712	2.173	6.0	6.2	30.8	70	
1930																								
Jan.	1.060		12.13	0.14	11,7	221	1.878	464	152	227	66	936	27	372	1.733	968	6.160	774	2.280	6.2	7.5	43.7	69	
Feb.	985	179	13.91	0.34	9,8	207	1.639	422	145	251	69	833	24	304	1.369	737	5.468	752	2.149	5.7	6.1	47.1	56	
Mrt.	997		20.54	0.27	6,7	227	1.875	413	156	271	73	814	24	338	1.521	951	6.492	786	2.260	6.9	6.6	53.7	70	
Apr.	977		21.35	0.38	5,4	204	1.731	362	142	230	64	852	22	360	1.707	797	5.105	628	1.821	5.0	7.0	44.7	62	
Mei	1.017	187	17.84	0.35	4,8	224	2.039	425	151	223	68	929	25	434	1.855	735	4.436	887	2.562	5.8	8.2	47.5	73	
Juni	916		18.04	0.77	4,3	201	2.008	410	135	191	56	943	21	466	1.998	667	3.647	582	1.728	5.5	8.7	59.4	66	
Juli	1.097		13.70	0.33	5,2	204	2.119	494	145	222	62	973	22	530	2.551	672	3.682	673	1.882	4.8	10.2	61.9	59	
Aug.	1.010	185	15.58	0.23	5,8	199	1.931	456	153	241	59	1.005	21	595	2.865	675	4.336	661	1.738	6.2	8.7	68.8	46	
Sept.	1.052		14.77	0.38	6,5	196	1.793	402	147	201	56	893	22	405	2.066	890	5.599	810	2.102	4.6	8.1	31.3	49	
Oct.	1.101		10.58	0.05	7,8	198	1.927	381	151	216	63	1.065	25	372	1.722	1.142	6.569	793	1.934	6.3	9.2	32.3	47	
Nov.	987		9.73	0.07		181	1.794	355	126	196	52	992	22	317	1.514	1.249	7.153	742	1.693	4.9	7.1	28.1	55	
Dec.	1.013					165	1.494	314	117	200	52	910	20	453	2.026	1.415	7.682	855	1.748	6.7	6.3	21.1	48	

1) De cijfers vanaf Jan. 1929 zijn voorloopig. 2) De cijfers van 1925—1927 hebben betrekking op de maand Juni. 3) „De Aannemer”. 4) Bruto-gewicht X 1000 K.G.

Datum	Kapitaalmarkt										Geldmarkt		Prijzen			Verkeer				Aantal Faillissementen *)				
	Effectenbeurs				Emissies						Spaarbanken		Prolongatierente *)	Particulier disconto *)	Indexcijfers van			Scheepv. verkeer *)						
	Handelsonderrn.	Industrie	Scheepvaart	Rendement van Obligaties *)	Totaal (zonder conversie)	Conversie	Nederland en Koloniën	Buitenland	Aandeelen	Obligatiën	Rijkspost-spaarbank	40 particuliere spaarbanken *)			Groothandels-prijzen *)	Prijzen in den landbouw *)	Kosten van Levensonderh. arbeidersgez. Amsterdam *)	Inkomend	Uitgaand		Ontvangsten van de Spoorwegen	Ontvangsten van Postijen, Telegra-fi- en Telefonte		
													In miljoenen guldens										In pCt.	1913=100
1925	—	—	—	4,93	297	219	175	122	64	233	304	191	2,88	3,08	155	—	—	—	5,00	4,24	13,6	6,31	342	
1926	—	—	—	4,65	470	429	196	274	73	397	299	209	2,92	2,88	145	—	—	95,1	5,22	6,10	13,6	6,23	312	
1927	—	—	—	4,72	494	46	158	336	93	401	321	225	3,83	3,76	148	—	—	94,9	5,95	4,80	13,5	6,23	296	
1928	—	—	—	4,64	667	48	364	303	338	329	332	242	4,16	4,18	149	—	—	95,8	6,14	5,03	14,5	6,42	266	
1929	168	433	125	4,76	460	84	327	133	287	173	—	—	4,89	4,82	142	—	—	95,1	6,02	4,12	15,0	6,79	232	
Jan.	180	421	142	4,62	60,6	10,9	51,6	9,0	26,6	34,0	333	245	4,44	4,19	146	—	—	—	5,48	4,43	13,8	7,48	253	
Feb.	182	427	140	4,65	99,3	4,1	61,8	37,5	69,1	30,2	335	247	4,78	4,35	146	—	—	—	4,59	2,89	13,4	5,66	239	
Mrt.	183	421	141	4,73	22,5	4,0	4,6	17,9	5,2	17,3	343	248	5,05	4,61	147	—	—	95,4	4,94	3,64	15,5	6,15	240	
Apr.	178	418	135	4,83	13,6	—	6,8	6,8	6,6	7,0	340	247	5,81	5,34	144	—	—	—	6,06	4,49	14,1	7,08	236	
Mei	170	436	129	4,82	57,7	1,1	53,8	3,9	54,9	2,8	339	248	5,87	5,33	142	—	—	—	6,31	4,21	14,9	6,31	231	
Juni	167	455	127	4,80	14,1	0,4	8,3	5,8	7,9	6,2	340	250	5,30	5,38	141	—	—	95,7	6,44	4,08	14,1	6,18	217	
Juli	166	462	123	4,79	41,1	0,4	13,0	28,1	28,9	12,2	340	251	4,90	5,17	141	94	—	—	6,80	4,23	17,5	8,03	201	
Aug.	166	489	121	4,78	6,3	—	2,6	3,7	2,0	4,3	322	253	4,70	5,05	142	95	—	—	6,77	4,78	18,1	6,45	189	
Sept.	170	482	120	4,81	18,0	60,4	9,1	8,9	4,7	13,3	343	254	5,32	5,36	141	95	94,4	—	6,13	4,09	15,6	6,30	210	
Oct.	158	427	113	4,79	64,1	—	60,2	3,9	50,1	14,0	342	254	4,53	5,15	140	93	—	—	6,29	4,37	15,6	6,96	247	
Nov.	150	384	106	4,82	45,0	2,2	43,1	1,9	29,2	15,8	343	254	4,17	4,24	137	90	—	—	6,02	4,26	14,5	6,13	271	
Dec.	145	369	103	4,75	17,8	—	12,2	5,6	1,8	16,0	343	257	3,87	3,50	135	89	94,8	—	6,38	3,95	13,6	6,45	247	
1930																								
Jan.	144	312	102	4,71	43,1	19,3	38,2	4,9	6,3	36,8	344	262	2,85	2,93	131	86	—	—	6,11	4,35	14,3	7,49	273	
Feb.	144	303	97	4,71	55,8	14,6	11,8	44,0	2,8	53,0	356	266	2,94	2,78	126	84	—	—	5,51	3,87	12,6	5,78	244	
Mrt.	135	292	92	4,67	74,5	—	57,9	16,6	3,9	70,6	356	270	2,59	2,55	122	80	92,2	—	5,77	3,80	13,8	6,23	251	
Apr.	140	305	92	4,88	54,7	0,4	12,5	42,2	5,1	49,6	354	269	3,10	2,43	122	81	—	—	5,52	3,76	14,5	6,88	250	
Mei	129	281	92	4,64	36,4	4,1	6,5	29,9	3,3	33,1	354	272	2,56	2,24	118	80	—	—	6,25	3,92	14,3	6,27	241	
Juni	123	262	83	4,58	100,7	2,9	26,4	74,3	3,9	96,8	354	274	1,94	1,85	118	76	91,8	—	6,46	3,58				

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTOS.

Ned. Disc. Wissels. 2 1/2	24 Jan. '31	Lissabon	7 1/2	2 Juni '30
Bk. Bel. Binn. Eff. 3	24 Jan. '31	Londen	3	1 Mei '30
Vrsch. in R.C. 3	24 Jan. '31	Madrid	6	19 Juli '30
Athene	9 Dec. '28	N.-York F.R.B. 2	23	23 Dec. '30
Batavia	4 1/2	Oslo	4	8 Nov. '30
Belgrado	5 1/2	Parijs	2	2 Jan. '31
Berlijn	5	Praag	4	24 Juni '30
Boekarest	9	Pretoria	5 1/2	29 Spt. '30
Brussel	2 1/2	Rome	5 1/2	19 Mei '30
Budapest	5 1/2	Stockholm	3 1/2	2 Apr. '30
Calcutta	7	Tokio	5.1	6 Oct. '30
Dantzig	5	Weenen	5	9 Sept. '30
Helsingfors	6	Warschau	7 1/2	3 Oct. '30
Kopenhagen	3 1/2	Zwits. Nat. Bk. 2	23	23 Jan. '31

OPEN MARKET.

	1931				1930	1929	1914
	24 Jan.	19/24 Jan.	12/17 Jan.	5/10 Jan.			
Amsterdam Partic. disc.	15/16	15/16-3/8	15/16-7/16	17/16-9/16	25/8-3	4-3/16	31/8-3/16
Prolong.	1 1/4	1-1/2	1 1/4-1 1/2	1 1/2-2 1/2	2 1/4-3	4-1/2	2 1/4-3/4
Londen Daggeld...	1 1/2-2	1 1/2-2	1 1/2-3	1-2	2-4	2 1/2-4 1/2	1 3/4-2
Partic. disc.	2 1/4-5/16	2 3/8-5/16	2 5/8-3/4	2 1/8-7/8	3 1/8-4	4 1/4-9/8	2 1/4-3/4
Berlijn Daggeld...	—	—	3-7	3-6 1/2	4 1/2-6	3-5 1/2	—
Partic. disc.	—	—	4 5/8	4 5/8-9/4	6-1 1/4	5 1/2-9/4	—
30-55 d...	—	—	4 3/4	4 3/4-7/8	6-1 1/4	5 1/2-9/4	2 1/8-1 1/2
56-90 d...	—	—	—	—	—	—	—
Waren-wissel.	—	—	5 1/4	5 1/8-1 1/2	6 1/4-1 1/2	6 1/8-1 1/4	—
New York Daggeld 1)	1 1/2-3/4	1 1/2-3/4	1 1/2-3/4	1 1/2-3/4	4-1 1/4	6-1 1/4	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	1 1/2	1 1/2	1 3/4-7/8	1 7/8	4 1/8	5 1/4	—

1) Koers van 23 Jan. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
20 Jan. 1931	2.48 5/8	12.06 9/16	59.03	9.74	34.64	100
21 " 1931	2.48 5/8	12.06 5/8	59.07	9.74	34.65	100
22 " 1931	2.48 5/8	12.06 1/8	59.10 1/2	9.74 1/2	34.65 1/2	100
23 " 1931	2.48 5/8	12.06 3/8	59.08	9.74 1/2	34.66	100
24 " 1931	2.48 5/8	12.06 3/4	59.08 1/2	9.74 1/2	34.66	99 1/8
26 " 1931	2.48 5/8	12.06 7/8	59.08 1/2	9.74 1/2	34.65 1/2	99 1/8
Laagste d.w. 1)	2.48 1/2	12.06	58.98	9.73 1/2	34.61	99 1/8
Hoogste d.w. 1)	2.48 11/16	12.07 1/8	59.12 1/2	9.75	34.67	100
19 Jan. 1931	2.48 9/16	12.06 1/2	59.01 1/2	9.73 1/2	34.64	100
12 " 1931	2.48 3/4	12.06 1/8	59.08	9.75	34.64 1/2	100
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 3/4	59.26	9.75	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
20 Jan. 1931	48.10	34.97 1/2	7.35 1/2	1.48 3/4	13.01 1/2	26.—
21 " 1931	48.11	34.97 1/2	7.35 1/2	1.48 3/4	13.02	26.12 1/2
22 " 1931	48.10 1/2	34.97 1/2	7.35 1/2	1.48 3/4	13.01 1/2	26.25
23 " 1931	48.10	34.95	7.35 1/2	1.48 3/4	13.01 1/2	25.92 1/2
24 " 1931	48.10	35.—	7.35 1/2	1.48 3/4	—	—
26 " 1931	48.10 1/2	34.97 1/2	7.35 1/2	1.47 3/4	13.01 1/2	26.05
Laagste d.w. 1)	48.07	34.90	7.35	1.47	12.99	25.60
Hoogste d.w. 1)	48.12	35.—	7.36 1/2	1.49	13.02 1/2	26.50
19 Jan. 1931	48.10	34.97 1/2	7.35 1/2	1.48 3/4	13.01	25.70
12 " 1931	48.13	34.97 1/2	7.36	1.48	13.00 1/2	25.80
Muntpariteit	48.—	35.10	7.371	1.488	13.09	48.52 1/2

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen *)	Oslo *)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Mon-treal 1)
20 Jan. 1931	66.57 1/2	66.42 1/2	66.42 1/2	6.25 1/2	76	2.48 1/8
21 " 1931	66.57 1/2	66.42 1/2	66.45	6.26	75 3/4	2.48 3/16
22 " 1931	66.55	66.42 1/2	66.45	6.26	75 3/4	2.48 1/8
23 " 1931	66.57 1/2	66.42 1/2	66.45	6.26	75 3/4	2.48 1/8
24 " 1931	66.55	66.42 1/2	66.45	6.26	75 3/4	2.48 1/8
26 " 1931	66.55	66.45	66.45	6.25 1/2	75 3/4	2.48 1/8
Laagste d.w. 1)	66.50	66.37 1/2	60.37 1/2	6.24 1/2	75	2.47 7/8
Hoogste d.w. 1)	66.60	66.45	66.47 1/2	6.27	78 1/2	2.48 1/8
19 Jan. 1931	66.52 1/2	66.40	66.42 1/2	6.25	75 1/2	2.48
12 " 1931	66.52 1/2	66.40	66.42 1/2	6.25 1/2	76 3/4	2.47 3/4
Muntpariteit	66.67	66.55	66.67	6.26 1/2	95 3/4	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgeve. In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
20 Jan. 1931	4,85 11/32	3,91 3/4	23,75 3/4	40,23 1/2
21 " 1931	4,85 5/8	3,91 1/4	23,76 1/2	40,22 1/2
22 " 1931	4,85 15/32	3,91 1/8	23,76 3/8	40,22
23 " 1931	4,85 7/16	3,91 1/8	23,76 7/8	40,23 1/8
24 " 1931	4,85 7/16	3,91 1/8	23,76 3/4	40,23
26 " 1931	4,85 17/32	3,91 1/8	23,76 3/4	40,22 1/8
27 Jan. 1930	4,86 1/2	3,92 1/4	23,89 1/4	40,17
Muntpariteit	4,8667	3,90 3/8	23,81 1/4	40 1/4

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	10 Jan. 1931	17 Jan. 1931	19/24 Jan. '31	24 Jan. 1931
Alexandrië..	Piast. p. £	97 3/4	97 3/4	97 1/16	97 3/16
Athene	Dr. p. £	375	375	374 3/4	375 1/4
Bangkok....	Sh. p. tical	1/9 5/8	1/9 3/8	1/9 9/16	1/9 9/16
Budapest ...	Pen. p £	27.77 1/2	27.79	27.77	27.78 1/2
Buenos Aires	d. p. \$	34 11/16	34 9/16	34	34 5/8
Calcutta	Sh. p. rup.	1/5 35/32	1/5 35/32	1/5 3/4	1/5 35/32
Constantin..	Piast. p. £	1.025	1.025	1.025	1.025
Hongkong ..	Sh. p. \$	11 7/16 d	11 1/2 d	11 d.	11 1/8
Kobe	Sh. p. yen	2/0 33/64	2/0 7/16	2/0 1/8	2/0 31/64
Lissabon	Escu. p. £	108 3/4	108 3/4	108 1/8	108 3/8
Mexico	\$ per £	10.35	10.50	10.35	10.60
Montevideo ..	d. per £	34 1/2	32 3/8	32 1/8	33 3/8
Montreal ...	\$ per £	4.86 7/8	4.86 3/8	4.85 7/8	4.86 5/8
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	4 3/8	4 9/16	4 3/16	4 19/32
Shanghai ...	Sh. p. tael	1/3 3/8	1/3 7/16	1/3 1/16	1/4
Singapore ...	id. p. \$	2/3 3/4	2/3 1/16	2/3 1/16	2/3 3/8
Valparaiso 1)	\$ per £	39.95	39.95	39.96	39.97
Warschau ..	Zl. p. £	43 5/16	43 5/16	43 1/4	43 3/8

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

	Londen 1)	N.York 2)	Londen 3)
19 Jan. 1931..	13 1/2	287 1/8	84/11 3/4
20 " 1931..	13 5/8	29 1/8	84/11 3/4
21 " 1931..	14	30	84/11 3/4
22 " 1931..	13 15/16	29 3/8	84/11 3/8
23 " 1931..	13 15/16	29 3/4	84/11 3/8
24 " 1931..	13 15/16	29 3/8	84/11 3/4
25 Jan. 1930..	20 11/16	44 1/2	84/11 3/4
27 Juli 1914..	24 1/16	59	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	15 Jan. 1931	23 Jan. 1931
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	f 4.715.566,09	f 29.236.834,70
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	" 278.826,52	" 390.348,04
Voorschot op ult. December 1930 a/d. gemeenten verstrekt op voor haar door de Rijksadministratie te heffen gemeentelijke ink.bel. en op de Rijksink.bel.....	" 30.363.965,38	" 30.363.965,38
Voorschotten aan Ned.-Indië.....	" 97.611.540,26	" 99.478.742,67
Id. aan Suriname.....	" 13.058.641,73	" 13.107.288,87
Id. aan Curaçao.....	" 5.051.503,04	" 5.263.258,19
Kasvoord. weg. creditverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand..	" 118.438.832,12	" 112.480.600,65
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 18.000.000,—	" 10.500.000,—
Vord. o/h. Algem. Burg. Pensioen f. 1)	" 22.163.413,42	" 23.341.626,54
Vordering op andere Staatsbedrijven 1)	" 13.434.539,75	" 13.609.539,75
Verplichtingen.		
Voorschot door Ned. Bank gevolge art. 16 van haar octrooi verstrekt..	—	—
Voorsch. d. Ned. Bank verstrekt 1)...	—	—
Schatkistbiljetten in omloop.....	f 161.485.000,—	f 161.845.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 69.440.000,—	" 69.440.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank....	—	—
Daggeldleeningen	—	—
Zilverbons in omloop.....	" 3.501.973,—	" 3.506.214,50
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioen f. 1)	" 42.256.330,12	" 41.776.512,64
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 1) ..	" 37.874.183,54	" 33.128.295,83
Id. aan andere Staatsbedrijven 1).....	" 763.359,62	" 847.059,62
Id. aan diverse instellingen 1)	" 8.219.246,68	" 25.700.665,91

1) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	17 Jan. 1931	24 Jan. 1931
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas	—	—
Saldo bij de Javasche Bank.....	—	—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas	f 98.624.000,—	f 99.529.000,—
Schatkistpromessen	—	—
Betalingsmiddelen in 's Lands Kas ..	—	—
Waarvan Muntbiljetten	—	—
Muntbiljetten in omloop	" 12.371.000,—	" 12.414.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds ..	" 3.027.000,—	" 3.170.000,—
Id. m aar de Ned.-Ind. Postspaarbank ..	" 723.000,—	" 759.000,—
Voorschot van de Javasche Bank.....	" 4.642.000,—	" 6.392.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 26 Januari 1931.

		Activa.		
Binnenl. Wis-	Hfdbk. f	37.396.805,95		
sels, Prom.	Bijbnk. "	227.406,56		
enz. in disc.	Ag.sch. "	11.082.938,83	f	48.707.151,34
Papier o. h. Buitenl. in disconto				"
Idem eigen portef.	f	250.671.299,—		"
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.				" 250.671.299,—
Beleeningen				
incl. vrsch.	Hfdbk. f	28.702.583,20		
in rek.-crt.	Bijbnk. "	5.176.353,67		
op onderp.	Ag.sch. "	49.151.931,61	f	83.030.868,48
Op Effecten	f	82.229.982,06		
Op Goederen en Spec.		800.886,42		" 83.030.868,48
Voorschotten a. h. Rijk				"
Munt en Muntmateriaal				
Munt, Goud	f	74.609.825,—		
Muntmat., Goud		361.494.264,26	f	436.104.089,26
Munt, Zilver, enz.		27.214.979,20		"
Muntmat., Zilver				" 463.319.068,46 ¹⁾
Belegging 1/4 kapitaal, reserves en pensioenfond's				" 25.889.095,16
Gebouwen en Meub. der Bank				" 5.000.000,—
Diverse rekeningen				" 41.142.115,41
	f			917.759.597,85
		Passiva.		
Kapitaal	f	20.000.000,—		
Reservefonds		7.199.946,44		"
Bijzondere reserve		8.000.000,—		"
Pensioenfond's		6.755.705,68		"
Bankbiljetten in omloop		801.128.580,—		"
Bankassigatiën in omloop		269.002,21		"
Rek.-Cour. { Het Rijk	f	30.974.267,22		
saldo's: { Anderen		33.224.489,14		" 64.198.756,36
Diverse rekeningen				" 10.207.607,16
	f			917.759.597,85
Beschikbaar metaalsaldo	f	116.693.330,17		
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.				" 291.733.325,—

1) Waarvan in het buitenland f 28.846.779,33.
Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikk. Metaal-saldo 1)	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
26 Jan. '31	74.610	361.494	801.129	64.468	116.693	54
19 " '31	64.616	361.494	814.091	39.030	109.179	53 1/2
12 " '31	64.633	361.494	832.642	25.443	106.560	52 1/2
5 " '31	64.648	361.494	861.191	26.274	94.743	51
29 Dec. '30	64.670	361.494	842.974	30.700	100.475	51 1/2
22 " '30	64.681	361.496	822.160	39.648	106.120	52
27 Jan. '30	65.009	374.523	786.632	33.301	137.330	57
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 1)
26 Jan. 1931	48.707	—	83.031	250.671	41.142
19 " 1931	49.418	—	83.964	248.461	41.500
12 " 1931	50.206	—	86.756	247.093	44.378
5 " 1931	50.429	—	115.492	246.937	44.289
29 Dec. 1930	49.501	—	98.550	246.831	47.065
22 " 1930	49.077	—	89.655	247.314	43.023
27 Jan. 1930	59.313	—	81.513	217.117	24.091
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Sedert den bankstaat van 14 Jan. '29 weder op de basis van 2/3 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
20 Dec. 1930	893	1.242	518	893	601
13 " 1930	800	1.239	491	893	583
6 " 1930	800	1.386	463	886	553
29 Nov. 1930	910	1.429	462	886	544
21 Dec. 1929	630 ²⁾	1.552	657	1.060	536
5 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

1) Sluitp. der activa. 2) f 100.000 bij de Ned. Bank gedeponerd en f 9.500 goud gekocht.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikk. metaal-saldo
24 Jan. 1931	170.600		246.100	45.500	53.960
17 " 1931	179.200		251.300	47.000	59.880
10 " 1931	179.800		257.300	46.000	58.480
27 Dec. 1930	138.540	40.146	252.467	47.140	58.843
20 " 1930	138.913	39.308	256.012	42.763	58.711
13 " 1930	138.608	38.674	260.590	39.553	57.225
6 " 1930	138.763	38.000	260.392	37.351	57.665
25 Jan. 1930	139.553	30.304	279.315	39.006	42.528
26 Jan. 1929	169.228	22.850	300.153	61.436	47.443
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaal.	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Dek-kings-percentage
24 Jan. 1931		102.900		***	59
17 " 1931		103.500		***	60
10 " 1931		106.900		***	59
27 Dec. 1930	8.761	31.349	40.664	46.250	60
20 " 1930	8.811	33.249	40.958	43.706	60
13 " 1930	8.914	33.335	43.080	43.616	59
6 " 1930	8.988	31.784	43.429	43.437	59
25 Jan. 1930	8.420	31.055	86.187	29.697	53
26 Jan. 1929	7.641	39.296	83.540	44.792	53
25 Juli 1914	7.259	6.395	75.541	2.228	44

1) Sluitpost activa.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities	
				Disc. and Advances	Securities
21 Jan. 1931	142.862	346.462	55.758	10.995	25.959
14 " 1931	145.150	349.943	54.600	8.356	22.955
7 " 1931	146.558	363.505	42.412	14.358	22.912
31 Dec. 1930	148.271	368.802	38.824	48.962	23.690
24 " 1930	148.821	379.677	28.525	14.199	23.014
17 " 1930	151.316	372.141	38.440	5.341	23.783
22 Jan. 1930	151.289	346.400	64.659	5.780	14.879
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. 1)
			Bankers	Other Accounts		
21 Jan. '31	49.246	22.324	68.813	33.385	56.400	45 7/8
14 " '31	52.026	22.377	64.711	33.413	55.207	45 12/16
7 " '31	53.081	13.206	68.875	33.293	43.053	37 1/16
31 Dec. '30	81.021	6.581	132.449	36.159	39.470	22 1/2
24 " '30	51.736	10.285	56.217	33.688	29.145	29
17 " '30	53.886	6.524	64.295	33.479	39.175	37 1/4
22 Jan. '30	57.666	29.151	59.948	36.012	64.889	51 12/16
22 Juli '14	11.005	13.736		42.185	29.297	52

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarrv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot a. d. Staat
16 Jan. '31	54.403	611	7.933	26.712	19.331	2.987	3.200
9 " '31	54.109	601	7.124	27.162	19.332	2.982	3.200
2 " '31	53.737	588	7.226	26.819	19.389	3.115	3.200
26 Dec. '30	53.578	582	6.792	27.815	19.387	2.901	3.200
17 Jan. '30	42.737	231	7.046	25.298	25.227	2.519	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen 1)	Circulatie	Regk. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Parti-culieren
16 Jan. '31	5.252	2.241	76.992	4.643	8.855	10.413
9 " '31	5.304	2.148	77.734	4.508	8.625	10.192
2 " '31	5.304	3.144	78.938	4.045	8.110	10.548
26 Dec. '30	5.304	2.127	76.436	4.639	7.986	11.698
17 Jan. '30	5.612	1.694	68.688	7.424	3.490	7.355
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

1) Sluitpost activa.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

27 Januari 1931.

Aan de tarwe-markt was de stemming in de afgelopen week traag en prijzen bleven op de meeste dagen vrijwel geheel onveranderd. Wanneer al eens de prijs voor een bepaalde tarwesoort stijgt, dan blijkt al spoedig, dat verkoopten den verhoogden prijs niet kunnen maken, omdat andere concurrerende soorten niet worden verhoogd, en het aanbod daarvan dringend blijft. Zoowel Australië als Argentinië blijven dringend aan de markt en maken van elke gelegenheid gebruik om hun groote uitvoersaldi te doen verminderen. Ook Canada is geregeld aan de markt tot de in Europa maakbare prijzen en stelt alles in het werk om een zoo groot mogelijk gedeelte van het overschot van den vorigen oogst uit te voeren. Tengevolge van de scherpe concurrentie tusschen de verschillende tarwe-uitvoerende landen is het moeilijk aan een verbetering van de stemming en aan hogere prijzen te gelooven. Bovendien wordt de prijsverbetering tegengewerkt door de groote voorraden van Russische tarwe, welke in de West-Europeesche havens aanwezig zijn en zich gedeeltelijk nog onverkocht in handen der Russen bevinden, gedeeltelijk toebehooren aan handelaren. In Engeland zijn de disponibele voorraden Russische tarwe allengs kleiner geworden, doch in continentale havens valt van vermindering dier voorraden nog niet veel te bespeuren. In Argentinië waren de weersomstandigheden in de afgelopen week ongunstig voor het dorschen van tarwe en men begint vrees te koesteren, dat zoowel de kwaliteit als de opbrengst nadeelige gevolgen van het regenachtige weder zullen ondervinden. Het snijden van de tarwe is afgelopen en men is bezig met het dorschen, welke laatste bezigheid tengevolge van het ongunstige weder wordt vertraagd. De aanvoeren van tarwe in de Argentijnsche havenplaatsen zijn dientengevolge nog niet groot en de verschepingen hebben nog niet den omvang bereikt, waarop bij betere weersomstandigheden gerekend had mogen worden. Op sommige dagen in de afgelopen week was de stemming aan de tarwemarkt iets beter tengevolge van de Argentijnsche weerberichten en aan de termijnmarkten in Buenos Aires en Rosario verbeterden de prijzen dientengevolge. Gedeeltelijk echter gingen de verhoogingen weder verloren en het slot van gisteravond te Buenos Aires was 7 cents per 100 KG. hooger dan een week geleden. Te Rosario waren de prijzen aan de termijnmarkt onveranderd. Vanwege de Canadeesche regering is een laatste en definitieve schatting van de tarwe-opbrengst in 1930 bekend gemaakt. Deze opbrengst wordt nu geschat op 397.872.000 bushels of 2 miljoen bushels grooter dan de vorige in November gepubliceerde schatting. Te Winnipeg zijn de prijzen de geheele week vrijwel onveranderd gebleven. Het slot was, vergeleken bij een week geleden, $\frac{1}{4}$ dollarcenten per 60 lbs. hooger. In Australië heeft men gedurende eenigen tijd ook last gehad van regen, waardoor het binnenhalen van den oogst werd vertraagd, doch sedert zijn de weersomstandigheden daar verbeterd en gunstig om het dorschen voortgang te doen vinden. Australië is dringend met tarwe aan de markt. Nadat geruimen tijd onderhandeld was over het door de Australische banken te geven voorschot op tarwe, is dit vastgesteld op $\frac{2}{4}$ per bushel, welk voorschot aanmerkelijk lager is dan in het vorige jaar werd gegeven. Blijkbaar verwacht men dus in Australië geen hooge tarweprijzen. In de vorige week werden verschillende ladingen Australische tarwe naar Indië verkocht, alsook naar China. Ook Italië kocht Australische tarwe. In Canada wil men ook tarwe naar China verkopen en met dat doel een leening sluiten ten behoeve van China, waaruit die tarwe zou kunnen worden betaald. Tot nog toe hebben de daarover gevoerde onderhandelingen geen succes gehad en Australië krijgt het grootste gedeelte van de Chineesche zaken. In Indië zijn de vooruitzichten niet gunstig, daar het weder droog is in de meeste tarwe-verbouwende gebieden en slechts locale regen werd gemeld, welke lang niet voldoende is om tegemoet te komen aan de klachten. In de Vereenigde Staten zijn in het begin der afgelopen week de prijzen vrijwel stationnair gebleven, doch later zijn zij eenigszins gedaald. Vergeleken bij een week geleden, sloot de Maarttermijn te Chicago 1 dollarcent per 60 lbs. lager. De Farm Board gaat voort steun te verlenen en houdt daarmede de prijzen op peil. Onlangs werd weder een credit geopend voor het verlenen van steun aan de tarwemarkt van 150 miljoen dollars. Langzamerhand komt er in de Vereenigde Staten veel oppositie tegen de taktiek van den Farm Board en staan de leidende personen daarvan aan scherpe critiek bloot. Wel is in de Vereenigde Staten tengevolge van de door den Farm Board gedane inkoop van 124 miljoen bushels tarwe een groote prijsval voorkomen, doch in andere

landen is tarwe veel goedkooper dan in de Vereenigde Staten, zoodat het laatstgenoemde land niet tot de uitvoerende landen gerekend kan worden. Men vraagt zich nu af, wat er zal gebeuren, wanneer deze 124 miljoen bushels zullen worden verkocht en komt dan tot de conclusie, dat de prijs dan tot het wereldniveau zal dalen, zoodat de boeren slechts tijdelijk zijn geholpen. Tarwe van den nieuwen oogst heeft de Farm Board nog niet gekocht en daarvoor staat de prijs ongeveer 15 dollarcenten lager dan voor de termijnen van den ouden oogst. De vooruitzichten van wintertarwe in de Vereenigde Staten zijn niet zoo gunstig als zij korten tijd geleden waren. In sommige streken ontbreekt een beschuttende sneeuwlaag, in andere vrees men voor schade tengevolge van afwisselende dooi en vorst, terwijl ook in sommige streken over gebrek aan vocht wordt geklaagd. De vooruitzichten in Europa zijn niet zoo gunstig als in het vorige jaar. Vooral in Frankrijk is dit het geval, waar over te nat weer werd geklaagd. Sedert is eenige verbetering ingetreden met lichte vorst. Ook in Duitschland wordt in verschillende streken naar droog weer verlangd. In Duitschland is de regering bezig te overwegen, welk het percentage binnenlandsche tarwe zal zijn, hetwelk voor de meelfabricage moet worden gebruikt. Er schijnt veel kans te bestaan, dat dit percentage zal worden vastgesteld op 70 pCt. voor de maanden Februari en Maart. In de vorige maanden bedroeg het 80 pCt. De plannen van de Fransche regering zijn op het oogenblik weder van de baan sedert het Fransche ministerie is gevallen.

Op de rogge-markt kwamen geen veranderingen van beteekenis voor. Het aanbod van Russische rogge blijft groot tot onveranderde prijzen en in andere roggesoorten gaat zoo goed als niets om.

De stemming voor maïs was in de afgelopen week lusteloos. Tengevolge van geregelde groote aanvoeren in de destinatiehavens bleef het aanbod dringend. De vraag was niet levendig en het was niet mogelijk de prijzen van een week geleden te handhaven. Deze zijn dan ook nog eenige gulden per last gedaald. Zelfs tot de aldus verlaagde prijzen was het niet altijd gemakkelijk koopers te vinden en verschillende partijen zijn in lichters opgeslagen. Ten deele is dit een gevolg van het feit, dat de houders geen lust gevoelden bij de tegenwoordige lage prijzen onder de remplaceeringswaarde te verkopen; de waarde van aangekomen maïs is namelijk gedaald tot op een peil, waarbij het niet mogelijk is, bij verkoop anders dan met verlies op later te remplaceeren. De omzetten waren in de afgelopen week niet groot, terwijl de meeste zaken geschieden in de tweede hand, welke geneigd was lager af te geven dan waarvoor de eerste hand aan de markt was. Terwijl stoomende maïs speciaal in Rotterdam gedrukt was, was de stemming daarvoor in Hamburg en in Antwerpen beter en werd in de havens voor spoedig verwachte maïs een premie betaald boven latere. Aan de Argentijnsche termijnmarkten kwamen slechts matige fluctuaties voor en het slot te Buenos Aires was gisteren onveranderd, vergeleken bij de vorige week. Te Rosario was het slot 5 cents hooger. In Donaumaïs wordt door de eerste hand niets aangeboden. Aanvoeren in de Roemeensche aflaadhavens zijn zeer gering, deels tengevolge van de lage prijzen, waarvoor de boeren niet wenschen te verkopen en deels, omdat de wegen in zeer slechten staat verkeeren tengevolge van het weder. Zaken van kleinen omvang in Donaumaïs komen geregeld tot stand in de tweede hand tot prijzen, welke verscheiden gulden per last hooger zijn dan die, waarvoor Platamaïs wordt verkocht. De vooruitzichten van den nieuwen maïsoogst in Argentinië zijn op het oogenblik buitengewoon gunstig. Het regenachtige weder heeft op de maïsplanten een uitstekenden invloed en de toestand van den bodem samen met de weersomstandigheden waren van dien aard, dat de boeren lang zijn voortgegaan met het uitzaaien van maïs. De uitzaai kan nu beschouwd worden als te zijn geëindigd. Men meent, dat, indien het gunstige weder van nu nog 2 à 3 weken duurt, een buitengewoon groote opbrengst van maïs mag worden verwacht.

Het aanbod van spoedig verwachte gerst is niet groot, doch de vraag is ook niet levendig. Disponibele Russische gerst wordt in voldoende mate aangeboden om in de behoefte te voorzien en de prijzen zijn daarvoor in den loop dezer week onveranderd gebleven. De verschepingen van gerst van den Donau en uit Rusland zijn de vorige week plotseling weder aanmerkelijk in omvang toegenomen. Afladers aan den Donau zijn eigenlijk tot in West-Europa geldende prijzen niet met gerst aan de markt en de aangeboden partijen Donaugerst behooren bijna uitsluitend aan de tweede hand. De Russen zijn geregeld met gerst aan de markt en men verwacht van die zijde toenemende verschepingen, daar vele booten ter belading in Zuid-Rusland

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	18/24 Jan. 1931	Sedert 1 Jan. 1931	Overeenk. tijdvak 1930	18/24 Jan. 1931	Sedert 1 Jan. 1931	Overeenk. tijdvak 1930	1931	1930
Tarwe	12.560	68.743	137.839	1.100	1.640	3.530	70.383	141.369
Rogge	1.030	13.102	12.475	—	—	457	13.102	12.932
Boekweit	423	1.945	397	95	95	255	2.040	652
Mais	36.697	105.433	88.505	4.325	19.980	31.702	125.413	120.207
Gerst	12.795	67.567	52.943	3.625	4.947	1.131	72.514	54.074
Haver	10.260	19.676	13.717	—	—	1.097	19.676	14.814
Lijnzaad	5.648	7.482	7.784	9.120	25.519	13.805	33.001	21.589
Lijnkoek	150	2.325	19.477	—	—	—	2.325	19.477
Tarwemeel	556	9.184	5.435	221	4.501	2.519	13.685	7.954
Andere meelsoorten	518	2.979	1.838	473	1.151	—	4.130	1.838

zijn bevracht en de verschepingen van tarwe gedurende de laatste weken klein waren. Men meent daarom, dat veel der geharterde ruimte voor gerst zal worden gebruikt. Geregeld worden aanbiedingen in de tweede hand gedaan van Donau- of Russische gerst in verkoopers keus ter verlading in de eerstvolgende maanden, waarvoor matige belangstelling bestaat tot in de vorige week langzaam afbrokkelende prijzen. Ook Platagerst is in prijs gedaald, terwijl spoedig verwachte partijen gedrukt zijn en moeilijk verkoopbaar.

Omzetten in haver beperken zich hoofdzakelijk tot Russische soorten, welke geregeld worden verkocht en waarvan de prijzen verder eenigszins werden verlaagd.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren gedurende de afgelopen week lusteloos doch goed prijshoudend gestemd.

In Amerika was de omzet van geraffineerd onbevredigend en er bestond van de zijde van raffinadeurs ook weinig interesse voor ruwsuiker. Er werden slechts enkele partijen Cubasuiker en andere ruwsuiker op basis van ca. 1.38 d.c. & fr. voor Cubasuiker verhandeld.

Op de New-Yorksche termijnmarkt ging zeer weinig om. Nadat de noteeringen door vasthoudendheid van verkoopers wat konden stijgen, trad op den laatsten beursdag der week een kleine reactie in. De noteeringen luidden toen als volgt: Maart 1.32; Mei 1.38; Juli 1.45 en Sept. 1.52, terwijl de laatste noteering voor Spot Centr. 3.40 was.

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen deze week 38.000 tons, de versmeltingen 38.000 tons tegen 57.300 tons verleden jaar en de voorraden 265.000 tons tegen 563.200 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1931 tons	1930 tons	1929 tons
Productie	—	54.218	700.000
Voorraad overgebracht per 1/1	1.418.000	321.000	193.000
Consumptie	8.737	218	1.514
Weekontv. afscheephavens	21.816	16.501	308.730
Weekexport	7.829	33.346	74.449
Totale export sedert 1/1	58.408	96.822	165.903
Voorraad afscheephavens	764.710	130.571	290.265
„ binnenland	586.145	121.778	389.756
Aantal werkende fabrieken	73	125	154

In Engeland waren de markten lusteloos gestemd en verlaagden raffinadeurs hun vraagprijzen met 3 d. Slechts onbelangrijke partijtjes ruwsuiker konden van eigenaar verwisselen. Hoewel ook op de Londensche termijnmarkt zoo goed als geen belangstelling aan den dag gelegd werd, konden de noteeringen in sympathie met New-York iets aantrekken, zoodat het slot ca. 1½ d. hooger afkwam dan de opening.

De Zichtbare voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1930 tons	1929 tons	1928 tons
Duitschland 1/1	1.880.000	1.568.000	1.471.000
Tsjecho-Slowakije 1/1	873.000	717.000	690.000
Frankrijk 1/12	541.000	502.000	439.000
Nederland 1/12	280.000	226.000	249.000
België 1/12	167.000	157.000	180.000
Hongarije 1/12	83.000	60.000	49.000
Polen 1/1	567.000	531.000	420.000
Engeland 1/12 Geïmp. suiker	257.000	356.000	209.000
„ 1/12 Binnenl. „	117.000	112.000	74.000
Europa	4.765.000	4.229.000	3.781.000
Alle havens V. S. 29/11 ..	350.000	793.000	233.000
Cubaansche havens 29/11 ..	764.000	255.000	288.000
Cuba binnenland 29/11	920.000	310.000	100.000
Totaal	6.799.000	5.587.000	4.402.000

Een nieuwe partij Russische kristalsuiker heeft haar weg gevonden naar Britsch-Indië tot 7/- per cwt. c. & f., terwijl men nog in onderhandeling is over verdere zaken op dezelfde basis.

Het vorenstaande en de apathische stemming der andere markten bleven niet zonder invloed op de Java-markt. De V.I.S.P. verkocht deze week dan ook slechts enkele honderden tonnen tot resp. f 8.25 en f 7.25.

Ook hier te lande ging zoo goed als niets om. De Amsterdamsche termijnmarkt bleef prijshoudend en gaf het einde der week het volgende beeld te zien: Maart f 8½; Mei f 8½; Aug. f 8½ en Dec. f 9¼, alles geboden. De omzet bedroeg 2500 tons.

KATOEN.

Markthericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.

Manchester, d.d. 21 Januari 1931.

In de Amerikaanse katoenmarkt is op het oogenblik weinig nieuws te vermelden. Sedert onze laatste publicatie zijn prijzen merkwaardig vast gebleven, zoodat Mid-American spot in Liverpool slechts weinig gefluctueerd heeft, nl. tusschen 5.37 d. en 5.51 d. Ook Egyptische katoen is tot jl. Maandag in prijs gestegen, toen F.G.F. Sakel 8.40 d. noteerde, doch de prijs daalde gisteren tot 8.25 d. Het is dan ook wel merkwaardig, dat ontvangsten in de Amerikaanse havens gedurende dit seizoen tot 16 Januari totaal 1.763.000 balen bedroegen vergeleken met 7.153.000 balen een jaar geleden, terwijl de exporten 470.000 balen minder bedroegen. Liverpool loco-verkoopten bedroegen de vorige week 23.290 balen, hetgeen vrijwel gelijk is aan de voorafgaande week.

De Amerikaanse garenmarkt wordt nog overschaduwed door de moeilijkheden in de weefcentra. Prijzen blijven vast en terwijl zaken van veel minder betekenis geworden zijn, zijn er voor Nederland een vrij groot aantal transacties in de medio weft nummers afgesloten als ook enkele partijtjes voor binnenlandsch gebruik. In bewerkte garens zijn de hoeveelheden over het algemeen gering en bereiken de totaal-verkoopten slechts een bescheiden totaal. Er worden slechts enkele kleine partijtjes voor „de Midlands” genoemd. Zaken voor het Oosten zijn over het algemeen van weinig betekenis, hoewel zelfs daar enkele gebruikers besloten hebben zaken te doen, daar zij vermoedelijk tot de conclusie zijn gekomen, dat de tegenwoordige prijzen vrij „safe” zijn.

Wat Egyptische garens betreft, is de toestand vrijwel onveranderd. Inkoopten beperken zich tot kleine hoeveelheden, hoewel daar tegenover staat, dat indeelingen tegen orders van het Continent ruimer binnenkomen. Het kan zijn, dat evenals bovengenoemde Nederlandsche weverijen, men het met het oog op den onzekeren toestand beter oordeelt, meer op voorraad te werken. Het „Emergency Committee” van de Master Spinner's Federation in zijn vergadering van gisteren gaf geen definitieve instructies, doch beval haar leden aan niet op voorraad te produceeren.

De uitsluiting in Lancashire heeft de geheele doekmarkt gedésorganiseerd en de toekomst blijft donker. Deze moeilijkheden zijn juist op een oogenblik gekomen, dat de handel zoo slecht was, dat in verschillende districten het sluiten van de fabrieken slechts weinig verschil uitmaakt. Het is echter een treurig verschijnsel, dat in moderne tijden, meningsverschillen niet op een meer bevredigender wijze kunnen worden opgelost en de belangen van Lancashire niet hooger gesteld worden dan tijdelijke individuele belangen van particulieren. Wat de overzeesche markten betreft, kan verder niets nieuws meer vermeld worden; alleen gaat er hier en daar op bescheiden schaal wat om. De Ronde-Tafel Conferentie heeft nu de onderhandelingen in Londen beëindigd en men moet maar afwachten hoe Indië zal reageeren op het edelmoedige en sympathieke optreden

van het Gouvernement en van alle politici, onverschillig van welke partij. Wat nu dringend noodzakelijk is, is waarsichtige samenwerking van alle kanten om Indië uit te zijn tegenwoordigen ongelukkigen politieken toestand te brengen.

Liverpoolnoteeringen Oost. koersen 13 Jan. 20 Jan.

14 Jan.	21 Jan.	T.T. op Br.-Indië	1/5%	1/5%	
F.G.F. Sakellaridis	8,10	8,45	T.T. op Hongkong	1/0	1/1½
G.F. No. 1 Oomra.	3,00	3,11	T.T. op Shanghai	1/3½	1/3¼

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen).

	1 Aug. '30	Overeenkomstige periode	
	tot 16 Jan. '31	1929/30	1928/29
Ontvangsten Gulf-Havens.	7182	7153	7552
„ Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	771	941	1247
„ „ 't Vasteland etc.	2479	2938	3064
„ „ het Orient....	701	649	997

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	16 Jan. '31	Overeenkomstig tijdstip	
		1930	1929
Amerik. havens.....	4078	2514	2255
Binnenland	1725	1457	1161
New-York	229	93	63
New Orleans	755	510	325
Liverpool	473	394	638

KOFFIE.

In de afgelopen week verkeerde de markt in zeer kalme stemming. Gebeurtenissen die er toe bij zouden kunnen dragen om aan de markt een eenigszins opgewekter voorkomen te geven, deden zich niet voor. De kost- en vrachtaanbiedingen van Brazilië bleven bijna geheel ongewijzigd, evenals die van Nederlandsch-Indië. De Braziliaansche wisselkoers schommelde eenigszins heen en weer en noteerde op het laagste punt, in het midden der vorige week, 4¹⁷/₃₂ d. Daarna trad weder eenige verbetering in, vermoedelijk op de mededeeling, dat door Rothschild aan de Banco do Brazil een credit van 6½ miljoen Pond Sterling zou geopend zijn voor den tijd van 1½ jaar, onder waarborg van de Braziliaansche Regeering. Naar vernomen wordt zou dit credit echter met de koffie-leening niets te maken hebben, doch alleen bestemd zijn ter reorganisatie van de Braziliaansche Bank.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 7)	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 4)	
26 Jan. 1931	244.000	11.925	1.144.000	15 000	4 ⁹ / ₁₆ pence
19 Dec. 1930	238.000	12.125	1.064.000	16 000	4 ¹¹ / ₁₆ pence
12 „ 1930	222.000	11.575	1.129.000	17 000	4 ¹³ / ₁₆ pence
26 Jan. 1930	343.000	16.675	1.038.000	18 000	5 ¹ / ₁₆ pence

1) In Reis.

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli	Afgeloopt week	Sedert 1 Juli
24 Jan. 1931....	94.000	2.138.000	261.000	6.515.000
24 Jan. 1930....	48.000	1.807.000	242.000	5.425.000

Volgens een in den loop der week uit Brazilië ontvangen telegram bedroeg de voorraad, in het binnenland van Rio teruggehouden, op 15 Januari 1.812.000 balen tegen 1.910.000 balen op 31 December, hetgeen een vermindering beteekent van 98.000 balen.

De limiet voor de dagelijksche aanvoeren te Rio werd vastgesteld voor de eerste helft van Februari op 15.705 balen tegen 18.301 balen voor de tweede helft van Januari.

In de noteeringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt kwam, behoudens eenige kleine schommelingen, bijna geen verandering. Op Dinsdag 27 dezer des voormiddags waren zij voor: Januari 23, Maart 20½, Mei 19%, September 18½, December 18¼ ct.

De vraag aan de loco-markt was zeer beperkt en de officiële noteeringen werden teruggebracht voor Santos van 30 op 29 ct. per ½ K.G., en voor Robusta van 28 op 27 ct.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 43/- a 44/3 per owt. en van dito Prime ongeveer 44/6 a 45/6, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 28/3 a 29/-.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Februari-verscheping, 16 ct.; Bencoelen Robusta, Februari-verscheping, 16½ ct.; Mandheling Robusta, Februari-verscheping, 18 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Februari-verscheping, 25½ ct., alles per ½ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

STATISTISCH OVERZICHT

Jaargemidd.	TARWE Hard Winter No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE American No. 2) loco Rotterdam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST Amer. No. 2) loco Rotterdam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33.90 Bé s.g. per barrel		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	Sh.	%	£	%
1925	17,20	100,0	13,07 ⁵	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	10,80	100,0	1,68	100,0	73/-	100,0	62,1/6	100,0
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	17,90	165,7	1,89	112,5	86/6	118,5	58,1/-	93,0
1927	14,75	85,8	12,47 ⁵	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	11,25	104,2	1,30	77,4	73/-	100,0	55,14/-	89,0
1928	13,47 ⁵	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	10,10	93,5	1,20	71,4	66/-	90,4	63,16/-	102,0
1929	12,25	71,2	10,87 ⁵	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	11,40	105,6	1,23	73,2	70/6	96,6	75,14/-	121,0
1930	9,67 ⁵	56,3	6,22 ⁵	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	356,00	77,0	11,35	105,1	1,12	66,7	67/-	91,8	54,13/-	88,0
Januari 1929	12,35	71,8	12,20	93,3	231,50	100,0	194,25	82,3	365,00	78,9	10,10	93,5	1,16	69,0	66/-	90,4	75,10/6	121,0
Februari	12,72 ⁵	74,0	12,65	96,7	236,00	101,9	194,75	82,5	357,25	77,2	12,90	119,4	1,11	66,1	66/6	91,1	78,-/6	125,0
Maart	12,65	73,5	12,62 ⁵	96,6	233,00	100,6	191,75	81,3	359,00	77,6	12,00	111,1	1,11	66,1	67/-	91,8	89,8/-	144,0
April	12,12 ⁵	70,5	11,62 ⁵	88,9	218,00	94,1	185,25	78,5	373,25	80,7	11,05	102,3	1,11	66,1	68/-	93,2	82,17/6	133,0
Mei	11,12 ⁵	64,1	10,57 ⁵	80,9	198,25	85,6	177,50	75,2	363,50	78,6	11,15	103,3	1,16	69,0	69/6	95,2	75,4/6	121,0
Juni	10,87 ⁵	63,2	10,20	78,0	193,50	83,6	171,25	72,6	355,25	76,8	11,25	104,2	1,30	77,4	71/-	97,3	74,11/-	120,0
Juli	12,80	74,3	11,20	85,6	218,50	94,4	191,25	81,0	415,50	89,8	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	72,12/6	117,0
Augustus	13,12 ⁵	76,3	10,75	82,2	202,50	87,5	182,75	77,4	452,50	97,8	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	73,17/-	119,0
September	12,62 ⁵	73,4	10,20	78,0	191,00	82,5	172,00	72,9	506,75	109,6	11,40	105,6	1,30	77,4	72/6	99,3	74,19/-	120,0
October	12,10	70,4	9,87 ⁵	75,6	185,00	79,9	168,00	71,2	516,50	111,7	11,20	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	72,16/-	117,0
November	11,77 ⁵	68,5	9,20	70,4	174,00	75,2	164,75	69,8	483,25	104,5	11,35	105,1	1,30	77,4	72/6	99,3	70,5/-	113,0
December	12,62 ⁵	73,4	9,35	71,5	166,00	71,7	163,75	69,4	482,00	104,4	11,75	108,8	1,30	77,4	72/6	99,3	68,6/6	110,0
Januari 1930	12,67 ⁵	73,7	9,35	71,5	149,25	64,5	151,25	64,1	433,75	93,8	11,75	108,8	1,21	72,0	72/6	99,3	71,9/6	115,0
Februari	11,72 ⁵	68,2	8,17 ⁵	62,5	139,00	60,0	135,75	57,5	398,50	86,2	11,75	108,8	1,11	66,1	72/6	99,3	71,12/6	115,0
Maart	10,90	63,4	7,15	54,7	143,50	62,0	125,00	53,0	390,00	84,3	11,55	106,9	1,11	66,1	70/-	95,9	68,19/6	111,0
April	11,17 ⁵	65,0	7,62 ⁵	58,3	180,25	77,8	129,75	55,0	431,00	93,2	11,35	105,1	1,16 ⁵	69,3	67/6	92,5	61,31/-	98,0
Mei	10,45	60,8	6,55	50,1	148,50	64,1	114,50	48,5	405,00	87,6	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	67/6	92,5	53,9/-	86,0
Juni	10,05	58,4	5,17 ⁵	39,6	145,50	62,9	103,75	44,0	385,50	83,4	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	67/6	92,5	50,1/6	80,0
Juli	9,55	55,5	5,82 ⁵	44,6	157,75	68,1	108,00	45,8	345,75	74,8	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	67/6	92,5	48,21/-	77,0
Augustus	9,45	54,9	6,30	48,2	146,00	63,1	116,25	49,3	365,00	78,9	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	65/-	89,0	47,15/-	76,0
September	8,40	48,8	5,25	40,2	127,50	55,1	99,00	41,9	318,75	68,9	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	63/6	87,1	46,6/6	74,0
October	7,40	43,0	4,62 ⁵	35,4	112,25	48,5	86,00	36,4	281,25	60,8	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5	63/6	87,1	43,-/6	69,0
November	7,25	42,2	4,25	32,5	94,50	40,8	82,25	34,9	270,75	58,5	10,90	100,9	0,85	50,6	63/6	87,1	46,8/6	74,0
December	7,07 ⁵	41,1	4,30	32,9	96,00	41,5	91,00	38,6	247,75	53,6	10,85	100,5	0,85	50,6	63/6	87,1	47,6/6	76,0
5 Januari 1931	6,60	38,4	4,10	31,4	89,00	38,4	88,00	37,3	195,00	42,2	10,30	95,4	0,85	50,6	63/6	87,1	46,12/6	75,0
12 „	6,50	37,8	4,-	30,6	87,00	37,6	87,00	36,9	205,00	44,3	10,30	95,4	0,85	50,6	58/6	80,3	44,12/6	73,0
19 „	6,50	37,8	3,95	30,2	82,00	35,4	86,00	36,4	210,00	45,4	10,30	95,4	0,85	50,6	58/6	80,3	45,12/6	73,0
26 „	6,50	37,8	3,90	29,8	80,00	34,6	84,00	35,6	220,00	47,6	10,30	95,4	0,85	50,6	58/6	80,3	44,12/6	71,0

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nummers van 8 en 15 Augustus 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) = Western vóór de invoering v

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

Table with 5 columns: Date, Maart, Mei, Sept., Dec. Rows include 26 Jan., 19, 12, 5.

Rotterdam, 27 Januari 1931.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 31 December in duizenden balen.

Table showing statistics for 1930, 1929, 1928, 1927, 1926 across various categories like Voorraad in Europa, Stoomend, etc.

* Niet inbegrepen de binnenl. voorraden in Brazilië. † Niet inbegrepen de gouvernementsvoorraad v. Sao Paulo.

De binnenlandsche voorraden te

Table showing domestic stock for Santos and Rio de Janeiro from July 1 to December 31 for various years.

Table with 3 columns: Date, 18.357.000 balen, 1.612.000 balen. Rows include 31 December 1929, 1 Juli 1930, 1 December 1930.

THEE.

De theemarkt had in de afgelopen week een kalm verloop. In de Amsterdamsche veiling van 22 dezer, die een aanbod te zien gaf van ruim 13.000 kn., was het prijsverloop meerendeels van 2-6 cents lager, dan in vorige veiling. De stemming was echter zeer onregelmatig.

Vele partijen werden opgehouden. De Amsterdamsche middenprijs was met 64¼ cts., 3 cents lager dan die van de vorige veiling.

De thee-uitvoer van Noordelijk Britsch-Indië bedroeg in de maanden November en December 1930 resp. 43.7 en 32.1 miljoen lbs. tegen resp. 45.2 en 29.8 miljoen lbs. in 1929. Totaal werd gedurende April/December 1930 uitgevoerd 282.7 miljoen lbs. tegen 305.9 miljoen lbs. in de dienovereenkomstige periode van 1929.

De aanvoeren van thee in Nederland gedurende het jaar 1930 beliepen, berekend volgens gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek, 18.761.000 KG. (1929: 18.140.000 KG.). De invoer tot verbruik bedroeg in 1930: 11.185.000 KG., een toeneming alzo van 331.000 KG. tegenover 1929, toen een hoeveelheid van 10.854.000 KG. voor de consumptie werd ingevoerd. De uitvoer is in 1930 eveneens grooter dan in 1929 en bedraagt 8.311.000 KG. tegen 7.548.000 KG. Amsterdam, 26 Januari 1931.

COPRA.

De markt was de afgelopen week zeer vast gestemd. Er bestond vrij groote dekkingvraag, terwijl de Noord-Europese fabrikanten ook meer belangstelling aan den dag legden.

Het Oosten gaf wel regelmatig, doch slechts kleine quantities af.

Tegen het slot was de markt wat flauwer vooral ook tengevolge van wederom lagere prijzen van Palmpitten en Grondnoten.

De slotnoteringen zijn:

Table with 2 columns: Date, Price. Rows include Nederl.-Indische f.m.s., aflading Januari, Februari, Maart, Jan.-Febr.-Mrt.

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

Large table with columns for various commodities: TIN, KATOEN, WOL, RUBBER, SUIKER, KOFFIE, THEE, Indexcijfer. Each column has multiple sub-headers and data rows with prices and percentages.

1) De huidige officiële noteringen voor (Jan. 1928); vanaf 16 Dec. 1929 74/5 K.G. Hongaarsche; vanaf 26 Mei 1930 Z.-Russische. 2) = Malting vóór de invoering van de huidige offic. not.wijze (Jan. 1928). 4) Jaar- en maandgem. afger. op 1/8 pence. 5) Notering Schotland 59 b. 6) 58/- 7) 2, 8) 9, 9) 16, 10) 23, 11) 1, 12) 8, 13) 15, 14) 22 Januari.

STEENKOLEN.

Het geschil omtrent de loonsverlaging van 6 pCt. in Westfalen is door de keurige machinerie, die men er in Duitschland op nahoudt om arbeidsgeschillen bij te leggen, tot een goed einde gebracht. Werkgevers en werknemers hebben de bindendverklaring door den Rijkminister van Arbeid aanvaard en het werk gaat voort alsof er niets gebeurd ware. Of de werkgevers op den duur dit soort inmenging van autoriteiten in hun bedrijf kunnen blijven gedoogen is een andere vraag.

Ook in Engeland zijn de geschillen bijgelegd en wordt een systeem uitgewerkt, dat naar gehoopt wordt beide zijden terzake van de werkuren en de loonen zal bevredigen.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde	f 9.50
Durham Ongezeefde	„ 10.30
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls	„ 12.50
Schotsche Gezeefde (Prime Lothians)	„ 10.25
Yorkshire gewasschen Singles	„ 10.50
Westfaalsche Veförder	„ 11.10
„ Vlamstukken I	„ 12.25
„ Smeenootjes	„ 11.75
„ Gasvlamförder	„ 11.—
„ Gietcokes	„ 16.50
Hollandsche Eierbriketten	„ 15.50

alles per ton van 1.000 KG. franco station Rotterdam/Amsterdam.

Ongezeefde bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 10.30.

Markt weifelend.
27 Januari 1931.

IJZER.

In het algemeen heeft het nieuwe jaar zoo goed als geen wijziging in de depressie van de ruwijzermarkt gebracht. De exportmarkt voor Lux 3 heeft in het algemeen een iets vastere tendens. Alleen in Schotland is, tengevolge van de concurrentie van Cleveland No. 3, dat daar tegen speciale prijzen wordt aangeboden, de prijs van het continentale product met een halve sh. tot 56/6 fot. Grangemouth gedaald. De kleine opleving, die de vorige week op de Cleveland markt te bespeuren viel, is weer geluwd.

In Duitschland heeft de Roheisenverband de binnenlandse ruwijzerprijzen met terugwerkende kracht van 1 Januari 1931 af met 5 R.M. per ton verlaagd.

De staalmarkt is onveranderd kalm gestemd. De prijzen zijn iets achteruit gegaan. Stafijzer noteert thans 32—33 sh. fob Antwerpen.

VERKEERSWEZEN.**VRACHTENMARKT.**

Graan van Noord-Amerika. Nog altijd is er geen verbetering te constateeren in de vraag naar scheepsruimte. Van New-York werd een prompte lading van 32000 qtrs. 10 pCt., bevracht naar Hamburg en/of Duinkerken tegen \$ 0.09 naar één en \$ 0.09½ naar beide havens. Behalve deze werd nog slechts 1 lading afgesloten, nl. ca. 5200 ton per 27/31 Jan. van New-York naar de Middellandsche Zee (excl. Spanje) tegen \$ 0.10½ naar één, \$ 0.11 naar twee en \$ 0.11½ naar drie havens. Overigens is de vraag gering; voor handige booten per eind Januari wordt \$ 0.09 genoteerd van New-York Bordeaux/Antwerpen range en van West St. John naar de Middellandsche Zee \$ 0.12 per Februari/Maart.

Van de Golf-havens is geenerlei vraag.

Ook van de Noord-Pacifc wordt weinig gedaan. Slechts één boot werd in de voorgaande week bevracht, nl. een 7000-tonner, 18/31 Maart van Vancouver naar Lissabon tegen 23/6. Voor Maart-aflading wordt 22/6 genoteerd van Vancouver naar U.K./Continent, terwijl scheepsruimte wordt aangeboden tegen 23/.

La Plata Rivier. Alhoewel er nog slechts weinig onbevrachte Januari-booten aan de markt zijn, zijn de vrachten toch volle 8 d. teruggelopen, hetgeen mede veroorzaakt werd doordat voor in ballast aankomende schepen liever de best verkrijgbare vrachten werden geaccepteerd, dan dat met de bevrachting dezer schepen gewacht werd. Er was min of meer op gerekend, dat er een goede vraag zou komen van tarwe-afladers naar Februari-booten. Er gaat echter weinig in dit artikel om. Zuid-Rusland schijnt de Europeesche behoefte volkomen te hebben gedekt. Voor Januari-booten van 6600 ton, 10 pCt., werd tot onder 16/6 geaccepteerd van niet boven San Lorenzo naar Antwerpen of Rotterdam, en op het oogenblik is de marktprijs voor

de volle range U.K./Continent niet hooger dan dat cijfer. Voor een 6000-tonner, 10 pCt., eveneens per Januari, werd 17/6 geaccepteerd van dezelfde laadhavens naar Marseille/Genua/Livorno/Napels met Adriatische en Middellandsche Zee opties. Kleine booten per Januari/Februari zijn afgesloten van niet boven San Lorenzo naar U.K./Continent tegen 18/3, terwijl voor groote booten 17/- geaccepteerd is. Van Bahia Blanca werden groote booten per Januari/Februari gesloten naar U.K./Continent tegen 17/-, met Portugeesche en Middellandsche Zee opties.

Salpeter. Er is absoluut geen vraag naar Europa; zelfs verkeeren de bevrachters in de onmogelijkheid om eenige aangeboden lijnruimte te kunnen opnemen. Naar de Vereenigde Staten is de vracht nominaal \$ 3.75.

Burma. Er bestaat nogal belangstelling bij bevrachters voor rijstbooten. Een 7500-ton stoomschip per 18/28 Februari werd naar Nederland direct afgesloten tegen 22/-. Er is evenwel niet veel vroege tonnage meer beschikbaar; dientengevolge werd dan ook voor een 7500 tons stoomschip, 10/28 Februari, 23/6 ingewilligd naar Antwerpen/Hamburg range en het is waarschijnlijk, dat dezelfde vracht zal moeten worden betaald om verdere booten te kunnen verkrijgen.

Donau en Zwarte Zee. Van den Donau is thans niets meer te doen. Van de Zwarte Zee werden ongeveer 20 graanbooten in de voorgaande week afgesloten tegen iets hogere vrachten. 11/- tot 11/6 werd betaald voor Januari en Januari/Februari, basis Continent met de gewone opties.

Middellandsche Zee. De vraag op deze markt is gering, in het bijzonder in de fosfaat-afdeling. Afgesloten werden de volgende erts-ladingen: Almeria Pier/IJmuiden 4/9, Villaricos Pier/Rotterdam 4/6, Carthage/Antwerpen 5/10½, Bizerta/Middlesbro 6/-, Huelva/Rotterdam 4/7½, IJmuiden 4/9, Hamburg of Harburg 6/4½, Sas van Gent 5/9, Rouaan 5/3 en Stettin 8/-, optie gedeelte der lading te Limhamn lossen 8/6. Voor fosfaat werd betaald: Stax/Nantes 5/6, La Pallice & Rouaan 5/7½ en Nederland 7/1½ één, 7/7½ twee havens.

Spanje. Er is geen verandering te rapporteeren betr. de fruitmarkt van Zuid-Spanje. Onder den invloed van het slechte weer zijn de verschepingen uitgesteld tot Februari. Voor die positie zal voor booten tot 100.000 cbft. 18/6 te maken zijn naar U.K./Continent.

Van Noord-Spanje zijn zeer weinig erts-ladingen aan de markt. Van Bilbao werd 5/3 naar Cardiff en 4/3 naar Tyne-Dock betaald. Voor Bilbao/Glasgow wordt 4/9 genoteerd voor Februari-verscheping.

Kolen van Groot-Britannië. De regeling van het conflict in Zuid-Wales bracht eenige kolenladingen aan de markt. Jammer genoeg zijn de betaalde vrachtcijfers door het groote aanbod van prompte booten niets beter dan vóór de stopzetting werd betaald. Afgesloten werd: van Zuid-Wales naar Zeebrugge 2/3, Rouaan 3/6, Lissabon 6/6, Algiers 7/-, Marseille 6/10½, Genua 6/3, Piraeus 6/6, Port-Said 6/9, Alexandrië 6/7½, Las Palmas 6/10½, Buenos Aires 10/3, Rosario 10/9 en Santa Fé 11/3; van de Oostkust naar Stockholm 7/- (cokes), Aarhus 5/-, Elbe 3/9, Amsterdam 3/3, Antwerpen 2/3, Rouaan 3/6, Oran 6/9, Marseille 6/-, Genua 6/3, Triest 7/3, Rio 9/6 en Buenos Aires 10/3.

RUNVAART.

Week van 18 t/m. 24 Januari 1931.

De aanvoeren van zeezijde bleven onveranderd. Scheepsruimte bleef bij matige vraag voldoende beschikbaar. De ertsvracht bleef onveranderd genoteerd: naar de Ruhrhavens: f 0.40 met 4 losdagen, f 0.50 met 8 losdagen; naar Grimberg/Horl: f 0.50 met 3—4 losdagen, f 0.60 met 6—8 losdagen. Voor den Bovenrijn was eveneens matige vraag. Scheepsruimte bleef genoegzaam beschikbaar. Voor ruwe producten naar Mannheim bedroeg de vracht ca. f 1.— per last met verkorten lostijd. Het sleeploon bedroeg 30 cts. tarief. De waterstand bleef afwisselend vallend en wassend. Naar den Bovenrijn werd op ca. 2.30 M. en naar den Benedenrijn op vollen diepgang afgeladen.

In de Ruhrhavens bleef de situatie onveranderd. Tengevolge van de groote aanbieding van ledige scheepsruimte liep de vracht voor exportkolen naar Rotterdam wederom met 10 Pfg. terug en bedroeg Mk. 0.90 per ton inclusief sleeploon.